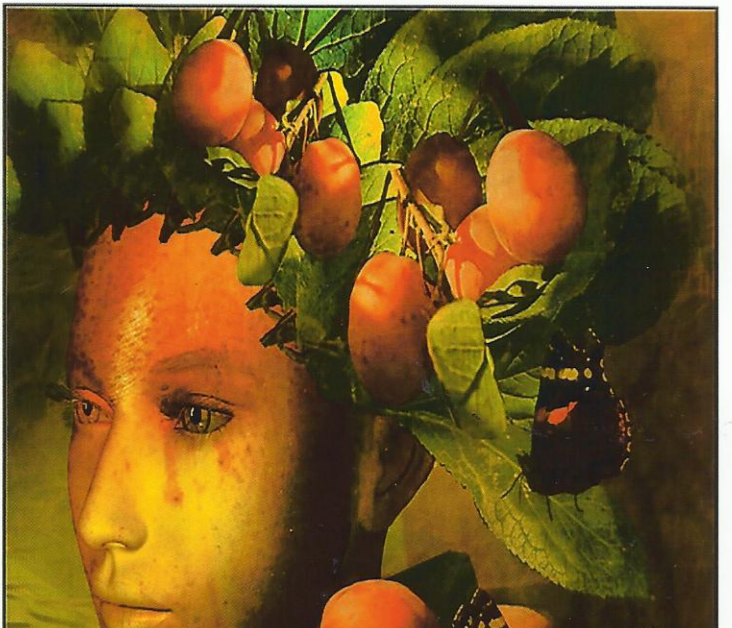
Constantin Stancu

Fructul din fruct

(Adio, ne vedem pe străzile de aur)
(antologie 1988-2015)

Editura Princeps Multimedia

CONSTANTIN STANCU

F R U C T U L   D I N   F R U C T

Coperta: Florin BUCIULEAC
Redactor: Daniel CORBU

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României

STANCU, CONSTANTIN
Fructul din fruct/ Constantin Stancu

Princeps Multimedia Iași, 2015

ISBN: 978-606-

821.135.1-1

©2015 PRINCEPS MULTIMEDIA
Email: princepsmultimedia@yahoo.com
www.princepsmultimedia.ro
Str. Păcurari, nr. 4, Iaşi, cod
700511 Tel: 0332/409829
Tel./fax: 0332/409830

Antologia include poeme adăugite şi revizuite din perioada 1988-2015, din cărțile:

1. *Fructul din fruct* – în Antologia „Argonauții”, Timişoara: Editura Facla – 1988, redactor şef Eugen Dorcescu – debut.
2. *Păsările plâng cu aripi* – poezie, Timişoara: Editura Helicon, 1988, editor Ioan I. Iancu, antologie personală incluzând volumele: „Crini de nisip”; „Păsările plâng cu aripi„; „Dincolo de retina apei”- 122 de poeme.
3. *Pomul cu scribi* – Timişoara: Editura Eubeea, 2006 - antologie de versuri perioada 1983 – 2006, peste 100 poeme, coordonator editorial d-na Nina Ceranu.
4. *Greutatea gândului nerostit*, poezie, Vulcan: Editura Realitatea Românească, 2012.
5. *Eteminanki (Ultima săptămână),* poezie, Sibiu: Editura CronoLogia, 2014.

Sunt incluse şi poeme nepublicate în volum din ciclul *Alte poeme,* precum şi poemul de început *Argumentele antimateriei.*

Cartea cuprinde câteva note literare, cronici şi texte despre poezia autorului, precum şi câteva note biobibliografice.

Argumentele antimateriei

Antimateria pe raftul de sus

Cuvintele se țin de mână în mii de cărți scrise pe hârtie,
papirus, lut, metal, în electronii nervoşi care se cabrează,
în aerul înalt cu aburul răsuflării tale.

Cărți pentru care au murit câțiva dintre noi,
nu cei mai buni, nu cei mai frumoşi -
cei mai iubiți.

Cuvinte îmbrățişate formând cărți
prin gravitația lor imposibilă,
fără să țină cont de noi,
până într-o zi...

Unele au zburat, alte cărți au murit cum mor piloții în zbor,
altele au fost vândute cum se vând sclavele
la târgul de sclavi,
sclave cu trup frumos, fără apărare în fața urii,
cu ochi de diamant...

Pe un perete, în camera cărților tăcute
a rămas un loc gol, pe raftul de sus,
un loc fără cărți,

am întins mâna dreaptă, sau poate cea stângă,
era un gest de îndrăgostit irecuperabil,
degetele mele au întâlnit antimateria
care luase locul acelor cărți dispărute,
mâna s-a topit, anihilată în golul acela de pe raft...

Nu înțeleg dacă voi putea trăi fără mână,
fără ochi, fără umeri, fără coasta din care se nasc insomnii,
antimateria a intrat adânc în mintea mea şi
mintea s-a făcut țăndări,
ca un vas de sticlă pură în care
sticlarul scăpase o lacrimă...

Păsările plâng cu aripi

În ceruri

Toate se rotesc în jurul timpului crud, netrăit,
hotărăşte: aşează-ți tâmpla pe un punct cardinal, ai un reper,
şi trebuie să ştii, femeile sunt mai frumoase
în această zi de duminică clădită pe o sământă –
în cer, păsările plâng cu aripi...

Poesia

Poesia nu rezistă nămolului din adâncul râului
precum puietul de peşte,
dansul ei între cuvinte nu se ridică la puterea peştilor abisali
care transformă 100 % întunericul în lumină.
Poesia între echilibru şi memorie,
îşi caută simetria în mandibulele iluziilor,
migrează spre o altă viață, din altă zi.

Efemeră asemeni particulelor care nu există
nici o milionime de secundă, străbate totul de la un capăt la
altul...

Zid cu fereastră

Fereastra alunecă de-a lungul zidului
neputându-se fixa, undeva, între cărămizi,
greutatea lumii apasă vertebrele de var,
ies afară din timp,
se şterge din memoria noastră
cum fresca veche de un suflet...

Un zid, în deşert, mărind ca o lupă erele,
secundele alunecă printre atomi,

apoi,

năpădit de iarbă, ivind crăpături,
cu femei ce trec prin el,
dincolo îşi schimbă numele în Ana,
deasupra lui zidarii plutesc ca insomniile,
în aer înmugurindu-le aripi,
înainte ca trupul să le devină fântână adâncă,

apoi,

lumina dilatată de gândurile noastre,
mărindu-se ca în ziua învierii,
îl împinge spre firul cu plumb al cuvântului...

E atâta pace,
îngerul, din doi zidari a făcut unul,
surpând zidul de la mijloc,
a rămas doar o frescă veche în iarbă,

pe ea se odihneşte un fluture...

Alfabet imponderabil

În continentul ivit peste zăpada în flăcări,
în lava ce acoperă cărarea de urme a paşilor celor dinaintea noastră,
cu țipătul negru ce abia aminteşte de Manole,
pe continentul acela ivit peste alba eternitate,
care va fi străbătut de înalta tensiune a mugurilor,
am descoperit ciobul acoperit cu lacrimi,
era imprimat pe el prima literă dintr-un alfabet străin.

Mă cutremur şi încerc să aflu:
de unde ştiam că era prima, nu ultima?!...

Cal pe o monedă veche

Calul e un animal simplu,
verdele trece prin el ca umbra unui secol,
picioare lungi asemenea oaselor mării,
răsuflarea precum trupul Anei topindu-se între cărămizi,
doi ochi unde amurgul îşi risipeşte petale,
buzele de oțel în care se înțepenesc ierburi sălbatice care n-au putut deveni cuvinte...

Calul e un animal simplu, poate a fost cândva om,
ne înțelege războaiele şi nervii,
răbdător, rămâne mereu al doilea,
nu traversează deşertul, cocoaşă îi poate fi umbra unui soldat,
scheletul a evoluat din scheletul ploii,
fuga asemeni ecoului...

Calul e un animal simplu,
doarme pe o monedă veche, uriaşă,
cum se bătea la început de prinții deşertului,
picioarele îi atârnă peste marginea aurită...

La cinci minute după

Bate secolul al XX-lea şi cinci minute,
după o veşnicie toate ceasurile ezită, mai ales cele atomice,
obişnuindu-se cu aceleaşi ore de nisip,
o secundă-două la câteva sute de ani nu înseamnă nimic,
dar acele secunde, spre dimineață, ne-au pus pe gânduri acum,
era o deviere undeva, în lume,
soarele înmugurise în zăpezile de la poli,
minunile lumii erau flori de gheață
pe fereastra dinspre celălalt secol.

Bate secolul al XX-lea şi cinci minute,
pe mal, de-a lungul râului de munte, umbra peştilor,
bate secolul al XX-lea şi cinci minute peste casa de lemn
apăsată de umbra lunii septembrie,
acolo ne vom retrage de sărbători,

avalanşe vor fi în prima dimineață,
un potop de ore peste ore,
petale de lumini peste lumea reală din care am fugit,
îmi arăți oglinzile din oglindă,
timpul din ceasul de la mâna ta stângă
ce se apropie de tâmplele mele cărunte...

Bate secolul al XX-lea şi cinci minute în
turnul primăriei şi
noi nu suntem în Piața Sfatului
unde porumbeii ciugulesc resturile secolului risipit
printre ziare murdare şi coji de pepeni galbeni...

Lampa veche

Cu lampa veche, pe care aureola este rugina,
priveşti spre colțul acela uitat,
plin cu efecte pentru soldații din primul război mondial,
miroase a timp fraged lângă asfințitul oglindit în tabachera de argint
a unui soldat din cel de al doilea mondial...

Mai sunt jucării stricate ale copiilor care au migrat spre ținutul de zăpezi,
din ele ai putea înjgheba un transatlantic,
arcuri vechi destinse,
asemeni insectelor carnivore adormite peste pradă,

pipa veche a profesorului de istorie,
unde s-a ascuns un şoarece alburiu,
un păianjen de tutun de undeva, din sud, unde acum e vară...

În lampa veche sare un greier ce seamănă
cu flacăra de spirit de Veneția,
acolo apele au ridicat spirtul până în dreptul ferestrelor
şi el pluteşte, pare o atlantidă iluzorie, inflamabilă...

Tragi fitilul mic – nerv de balerină în trafic –
el cade în inima ta, arzând...

Desene pe asfalt

Îşi doreşte un timp unde apusul pune în mişcare
vechi gramofoane,
ghiceşte în palma grănicerilor când îşi fac rondul de noapte,
încearcă să-şi vândă tenişii de păpădie în târguri de obşte,
are o sobă mică şi naivă, cu picioare de flutur,
o centrifugă pentru bucate aruncă primăvara-n
merii sălbatici de argint.

Pregăteşte un ceai pentru prieteni,
din apa lui se evaporă strada pe care locuiesc,
din poşeta ei a înflorit salcâmul,
s-a înfipt cu rădăcinile firave în monezile mărunte şi
bilete de tramvai mirosind a polen.

Copiii pedalează şi dispar în desenul de pe asfalt,

centrifuga aruncă seara în visele anticarului bătrân...

Blestem de dragoste

A venit, m-a blestemat, din prea multă iubire m-a blestemat,
să mă preschimb în femeie, eu, barbarul,
să-mi spăl trupul de bărbat, să iubesc,
femeie fiind cu insomnii de sânge,
să mă îndrăgostesc de cel de fusesem,
să-l trimit la război, să aflu dacă ştie să moară cu adevărat,
sunt destul de frumoasă pentru asta, e taina mea de femeie...

A venit şi m-a blestemat iarăşi, bărbat să fiu cu umeri de onix,
durerile naşterii să le uit, durerile cunoaşterii să le aflu,
să nu mai aştept seara în care nu soseşte nimeni,
memoria de fosfor a nopții numai pentru mine să se deschidă...

Încăruntesc funii de tăcere,
cade frunza pe valurile Atlanticului,
iau toporul şi mă despic fulgerător:
deoparte – tu, de cealaltă – tu...

Fulg îngenunchiat

Nu poți iubi crezând în cuvinte spuse într-o limbă străină,
în tăcerea din țipăt, în sensurile interzise,
țara o aperi singur, cu trupul tău,
nu poți trimite părinții sau copiii să o facă în locul tău...

Dacă zăpada te acoperă în tranşee,
rămâi puțin înfrigurat de teamă să n-o topeşti,
sub pleoapa iernii se prelinge un copac fără frunze,
aleargă cerbul, pe spinarea lui se leagănă săgeata,
pare o rază de lună din alt veac...

Îți mai aminteşti: copiii înalță zmeul de hârtie,
funia lui umedă trece prin tine ca o aortă,
toamna a prădat toate oglinzile din oraş,
ceilalți se fac mai tineri,
primul fulg de zăpadă din ziua aceasta
îngenunchează în cuibul gol din care au zburat orele...

Lacrima

Întotdeauna te-am visat astfel:
străbăteai holda abia secerată de pe scuturi,
tălpile tale desculțe dezechilibrau cristale,
ploaia fugară de vară aburea trupul tău de sticlă
prin care au privit cei de dincolo,
acesta era misterul la început de august

în care lumea se curba şi devenea altfel.

Îmbrăcată într-o rochie simplă de stambă
făceai macii să zvâcnească în memoria aerului.
Cine poate plânge o astfel de lacrimă
peste mâinile de piatră ale verii?

Artefacte în pământul rănit şi
vechi sarcofage de piatră, intacte şi sângerânde…

Mare fără țărm

Nu mai pun capcane,
de atâtea ori te-am prins încât nu mai ai trup,
o să fac o călătorie spre altă generație,
în celula somnului.
Dorm cu uşa deschisă, poți veni singură, fără teamă,
chiar dacă nu te chem,
împreună cu primele zgomotele ale dimineții şi
cu mirosul de diamant al cafelei calde...

Dacă vei aduce animale găsite în holda de grâu,
o să le învățăm învierea împreună:
o să sufli tu mai întâi, apoi o să suflu eu,
o să le deprindem să se hrănească singure,
până în ziua în care ne vor devora mulțumite.

Poți veni singură, fără să te chem:
eu sunt numai un sentiment al tău,

melcii se mută în cioburi de amforă în căutarea
cochiliilor pierdute acum mii de ani,
când marea n-avea țărm!

POMUL CU SCRIBI

Poetul

Vă pune pe masă, în plină lumină,
în chiar miezul zilei,
printre boabe de piper şi felii de pepene,
printre ezitări şi iluzii,
printre o iubire sau alta, printre o moarte sau alta,
căpățâna unui lup cu mandibule
care pot-ți muşca degetele înghețate de ger…

Pomul cu scribi

A înflorit pomul cu o mie de scribi,
toți tineri, purtând în mâini albe coli nescrise,
pleoapele noastre precum aripile,
păsări carnivore se rotesc deasupra,
ieri purtam un nume obişnuit,
astăzi sunt deja un număr,
mâine voi fi o culoare,
dar să credem în tăceri,
există un limbaj al tăcerii,
săpat pe muntele acesta născut de alba zăpadă…

Trupuri care ard

Un copil ținea pe umeri firavi un adolescent,
iar acesta ținea pe umerii săi de argint
un tânăr frumos cu un chip de diamant,
tânărul ținea la rându-i pe umeri un om matur,
cu un chip de aur,
care şi el ținea pe umeri săi, pe cel bătrân,
cu părul atins de vremuri
şi toți cei din piața oraşului se mirau
cum putea un copil să țină pe umeri atâtea trupuri,
cum puteau picioarele sale firave,
neînvățate cu mersul adevărat, să aibă atâta putere…

Iar bătrânul acela şi-a desfăcut brațele
ca pe aripi de vultur şi a alunecat în zbor,
se ridica peste cei ce priveau
şi nu înțelegeam că între cer şi pământ
e o cale aşa de scurtă,
doar trebuia să-ți desfaci brațele ca pe aripi,
să-ți pregăteşti mintea şi inima,
să priveşti în sus şi să te laşi împins
de suflarea copilului
care stă sub şirul acestor trupuri în echilibru fragil,
şi care, în urma celui ce zboară,
ard…

Unitatea de măsură

Chiar în mijlocul oraşului,
printre autovehicule şi pietoni transparenți,
stătea îngerul, pregătit era pentru măsurătoare,
avea în mâini un aparat de măsură,
verifica întinderea oraşului,
verifica inimile celor care intrau în oraş
şi nu se făcuseră transparenți,
măsura vremea şi timpul exact
şi sentimentele celor care treceau pe acoperişurile caselor
ca simpli pietoni, atingând aerul,
până ce aerul se făcea albastru…

Am strigat îngerului şi
el mi-a arătat lungimea pură a vieții lui
în viețile primite în dar,
avea exact lungimea perfectă
la care nu se mai putea adăuga nimic,
la care nu se mai putea scădea nimic…

EL

A fost găsit de cei care nu-l căutau,
a fost auzit de cei cărora nu le-a vorbit,
a fost visat de cel nenăscut,
a fost căutat de cei care au murit…

Soarele ca un porumbel s-a aşezat pe ramul de la fereastră,

el ca un gând a intrat în inima mea…
Sunt trăit de el, necunoscutul,
sunt gândit de cel nemuritor,
sunt barbar într-o secundă eternă, ce n-a mai fost…

Cămaşa poemului

Mi-a rămas doar atât:
să-mbrac umila cămaşă a poemului,
să caut capătul firului din care a fost țesută,
începutul acela alb, luminos,
aflat în cealaltă parte a vieții,
acolo unde este o floare de sânge,
strivită de strigătele călăului,
cu trupul moale de timp în ruină…

Când măgarul sălbatic va vorbi

Nevoia de a sta zilnic de vorbă cu Dumnezeu,
dincolo de hărmălaia lumii,
oameni care se salută dar care nu se mai cunosc,
vezi, din farurile autovehiculului radiază
în acelaşi timp lumina şi întunericul…

Totul este aproape:

aproapele tău, copii, nevasta, țara,
de aceea fii atent,
la miezul nopții sau spre dimineață,
va cânta cocoşul, măgarul sălbatic va vorbi,
ferestrele vor vorbi…

Este o piață unde oamenii discută,
iar dincolo şi dincolo, El tace…

Le văd pe toate prin aureola cărăuşului.

Călătoria

Privirea va călători de la începutul la sfârşitul acestui cuvânt,
trupul va trece dintr-o vreme în alte vremi,
vei cunoaşte o patrie, un alt ținut,
vei călători de la o făgăduință spre altă făgăduință,
căutând cuvântul rostit şi uitat, de început,
numai pentru a te cunoaşte pe tine…

Ori, poate, ochii se vor mişca
de la începutul la sfârşitul cuvântului,
dincolo de cuvânt…

Schimbarea inimii

În dimineața aceasta de vară în care îngeri calcă pe aripi
de păsări, chiar pe tril de păsări, chiar pe inimi de păsări,
mă întreb ce poate fi sau ce nu poate fi poetul,
singur între gândurile sale ca nişte munți pe care rezistă zăpada
şi în miezul verii …

El, mesager fără ştire,
dar cu permisiunea păsărilor migratoare
şi, vai, păsările nu lasă urme în aer, când se-nalță,
nu vedem pe ce se sprijină, dar au atâta viață şi
viața lor se aseamănă cu melodia neştiută de început de
vremuri…

O, mesagerul care nu ştie ce față a văzut şi unde,
învățând veşnicia, dar limitat de cuvintele sale,
închis în cetatea cuvintelor sale,
pe care le-a primit de la cei dinaintea sa şi
ei le-au primit de la Dumnezeu,
când ne-a învățat să dăm nume lucrurilor şi să punem semne,
cu răbdare, cu viață, cu moarte, cu tăcere, cu umilință…

El, poetul mesager, păstrându-se curat într-un timp ce alunecă
spre putrezire,
într-un trup ce putrezeşte,
cu o inimă ce se poate opri cândva,
speriat de irealitatea ființei sale,
fragil ca o pasăre pe vreme de furtună,
fragil ca un ochi ce poate fi locuit
de vederea cu inima…

El, mesagerul, urcă pe scările de piatră spre cer,
şi piatra rezistă şi vorbeşte folosind cuvintele poetului,

el, care aduce vestea naşterii unui om,
a naşterii poemului şi
a naşterii păsării din oul unui tril.

El, care stă pe zid cu o banală cumpănă veche,
pregătit să măsoare cetatea şi zidul pe care stă,
pregătit să măsoare sufletele celor din cetate,
el, care nu se lasă atins de cutremur,
dar în el cad toate:
dimineața, cuvintele, păsările, cetatea, poemul acesta, cititorul
şi, mai ales, scribul,
cel care s-a spălat pe mâini înainte de a scrie poemul acesta şi
s-a îmbrăcat cu haine curate,
şi-a schimbat inima…

Cărătorul de bagaje şi black hole

Sărbătoream scribul, deşi nu eram siguri dacă el exista cu adevărat,
neînsemnat îi era trupul, parcă nu se născuse,
parcă trebuia să descoperim în acea zi umbrele, iluziile,
zicerile despre *black hole* şi despre maşina veche de scris în care
s-au retras melcii…

Apoi apăru cărătorul de bagaje,
subțire, subțire,
mai mult un nor de mătase, mai mult un ecou,
noi schimbam mesaje între noi,

în sticle vechi închise,
istorii vechi scrise pe aureolele noastre de fiecare zi,
schimbam timpul real pe o banală frunză verde, ireală,
venise toamna, cred…

După cărătorul de bagaje se ivi şi familia scribului,
se face şi fotografia de grup a familiei, în mijloc el,
purta joben ca un respectabil patron de bancă,
zgârcit şi rece, pregătit să ne ia din buzunare şi ultimul ban,
gata să ne smulgă inima de piatră din inima de carne,

dar noi ne vedeam de ale noastre, vorbeam într-o limbă neştiută
la serbarea scribului,
schimbam imperii pe un laptop roşu, lichid, ca o ciorbă de linte,

nici nu observam cum se prefăcea apa din paharele
de sărbătoare în vin, nici nu observam,
totul se-ntâmpla
dincolo…

Crucea de carne

La margine de drum este crucea veche de lemn,
sfântul o atinge cu palmele albastre,
el ştie că ploaia va destrăma lemnul,
că arşița va răni lemnul
şi cu cât trec mai mulți oameni pe drumul acela
cu atâta crucea de lemn se face de carne…

În unele nopți crucea arde cu flacără uşoară, aproape invizibilă,
în urma ei rămâne lumina ca un schelet al unei ființe neştiute,
lumina pe care sufletul tău va fi răstignit într-o seară în care
vitraliile se vor fisura…

Pete de sânge pe un cuvânt

Fereşte-ți trupul de capcane, capcane peste tot,
în piața publică, pe ape adânci, capcane de fier, de aur, albastre,
de vis, de aer,
capcane invizibile,
o, Doamne, ce capcană e trupul şi ochiul e o capcană,
şi cuvântul pe care nu-l rosteşti...

Pete de sânge pe un cuvânt în care te zbați,
iluzia că nu sunt capcane,
uitarea că ai scăpat de capcana personală, necesară…

Animalul cel lacom prins este în lațul de mătase,
cu ochii priveşte la ființa care se strânge-capcană,
înainte de moarte învață să vorbească,
dar e prea târziu, animalul cel lacom şi lacoma neființă tot una
sunt…

ea

ea era frumoasă deşi nu vedea aceasta,
se născuse în palmele lunii,

vorbeşte din oglinda absenței,
îi arată cămaşa de mire,
ea îşi descoperă umbra uriaşă de sare,
se pierde între visele lui ca-n rochii lungi şi albe de mireasă,
ea gândea din oglinda rece cum mirele îi spală umerii în fiecare seară şi
i le şterge cu visele nevisate,
o, mirele îşi pune cămaşa de mire,
jumătate din trup îi putrezeşte,
cealaltă se face de aur…

Japonia

Îmi imaginez Japonia ca un templu
peste care răsare soarele umed din valurile oceanului,
un Dumnezeu necunoscut scrie primul poem pe acoperiş,
sub formă de arbore, în care înfloresc doi poeți,

pe treptele templului de lemn,
un umil măturător, adună frunzele fosforescente pe care este consemnată istoria lumii…

poate este toamnă, poate au înmugurit treptele…

Trupul

Acesta este trupul pe care îl voi folosi
bună parte din veşnicie,
cu el voi trece prin ziduri înalte, prin tăcere,
voi simți gustul nisipului,
voi intra în vis prin poarta deschisă a sângelui necesar,
voi călători dintr-o adolescență în alta,
voi intra în dragoste ca flacăra în lumină,
trupul acesta este unic precum veşnicia,
când îl va naşte, iarăşi, mama moarte…

Revelație

E ora de la miezul nopții, acum se face judecata,
prima secundă dă drumul țipătului naşterii,
e ora tăioasă ca lama de ras în mâna ta,
îngenunchez în fața cuvântului care îmi limpezeşte ființa
şi mă face om de carne…

Mă prind cu ambele mâini de marginea cuvântului
şi urc spre răsuflarea ta, Doamne…

Maşina de făcut timp

Pui o monedă în bancomatul de restituit timp,
alegi timpul pe care îl vrei,
din trecut sau viitor,

timpul trăit de alții sau murit de alții…

Ți se dă adolescența înapoi, sau copilăria,
te reîntorci la ochiul mineral
al steiului care vorbeşte,
îmbătrâneşti brusc, cu o monedă în palmă,
pregătit să treci râul carnivor…

Zero şi unu

Cine crede în prețul stabilit la bursă
pentru fiecare suflet sau
în simpla scanare a sentimentelor?
Paznicul de noapte ghiceşte în palma iubitei
sensul artei abstracte, rupte de lume…
E o lume de extratereştri – susține jurnalistul,
o lume cu vremuri ultime bombăne bătrânul
dar nimeni nu-i mai ascultă,
tu eşti semnul în calculator
ceva între unu şi zero,
între unu şi nici unul…

Simplitate

Nu putem fii fericiți aşa, dintr-o dată,
pur şi simplu, în stil normal
de parcă lumea a fost schimbată,

fericirea este o băutură care se bea
în momente cruciale,
eventual între două războaie,
între două fonduri mutuale,
între doi preşedinți,
compoziția ei are anumite doze de vis, de umbră, de venin,
urmăriți mai bine moda sau
buletinul meteorologic, ori casa de pariuri,
iată, cercelul atârnă
la urechea secretarului general şi a secretarului parțial…

Doar atât mai spun:
fericirea intră pe sub uşă în ziua în care schimbi domiciliul,
în ziua în care nu mai ajungi acasă…

Ploaia a dormit în noaptea ce a trecut
în pantofii formatorului de opinie…

Nu striviți iarba cu tălpile…

Nu trebuie să mai învățați ceva,
toate le-ați cunoscut cu mult înainte de a vă naşte,
erau desenate pe tălpile picioarelor,
erau tatuate în carnea voastră,
în ridurile de pe chip,
în rana pe care o aveți de la facerea lumii…

Ați ştiut totul şi ceva în plus…

Acum zâmbiți: mergeți pe jos prin viețile altora,

puneți pe sânul fecioarei inima lui Pithagora şi 3,14,
desenați în cercul de pe nisip
corăbii care vin sau pleacă…

Tăceți, sunt în tăcerea voastră o mie de litere uitate,
nimic nu mai trebuie schimbat
în afara vieților voastre şi
nu călcați pe iarbă,
nu uitați, nu se calcă pe iarbă:
are o mie de volți, o mie de ochi,
o mie de morți în rădăcini…

EL

Era curat ca o piatră călcată de magi şi de prunci,
vedeam prin el până în secolul următor,
desluşeam chipurile celor care vor veni,
era curat,
inima lui asemenea cristalului,
era frumos precum porumbelul în plin zbor
peste apele tămăduitoare…

Fără titlu

Să mergem la primărie, pentru ceva viață în plus,
acolo, în turn, e un ceas care indică o altă oră,
să ne îndreptăm spre catedrală,
pentru puțină eternitate,

dar şi acolo ornicul din turn arată o altă oră
şi la gară e un ceas care ne arătă un alt timp,
există în orice loc un ceas sau un ornic care funcționează
cu apă, cu nisip, ori carbon,
care ne va revela un alt timp…

Toate orele, toate timpurile, toate veacurile
adunate sau împărțite,
scrise sau nescrise vor dura altfel decât
viața noastră întâmplată pe la primărie,
pe la gară, pe la catedrala de unde
au fugit îngerii care purtau la mâna lor stângă
sau la mâna lor dreaptă,
un ceas plin cu ochi pe dinafară şi pe dinăuntru…

Ținta de hârtie

Ființa mi-o dezbrac de trup,
de tristeți trecătoare, de părinți, de femeia mea,
rătăcesc printre minunile lumii cu ochii luminați,
inima o pun mai spre nordul lucrurilor,
apoi îmi aşez cu grijă ideile sub brazdă,
treptat memoria germinează,
acolo între două zile devin ținta uşoară de hârtie,
alb pe alb, cât mai clar, pregătiți-vă armele,
sunt doar ținta de hârtie, legănând-se în luna plină,
pregătiți-vă, deci, armele…

Munții

Iubesc munții, prin ei planeta se termină în cer,
prin ei cerul ne intră în suflete,
iar, acolo, spre vârful de piatră, bradul este mereu verde
ca un semn de pace,
este o viață perfectă între două placente de aer,
iubesc munții,
acolo, în Retezat, poți scrie o scrisoare de dragoste
direct pe tălpile lui Dumnezeu…

Ştergerea memoriei

Trebuie să vină clipa când Dumnezeu
ne va şterge din memorie trecutul,
simplu, repede, fără durere,
totul se va scurge împreună cu apa de la duş,
într-o dimineață, aproape pe nesimțite,
totul se va duce…

Trecutul sau prezentul, viitorul vor dispare,
până şi clipa când chemi aceste cuvinte
care ar putea alcătui poemul sau sistemul,
aceste cuvinte au o viață a lor, secretă,
precum vietățile unicelulare sub microscop…

Vise

Ați adunat capetele românilor căzute la Stambul,

prin toată Europa, prin lumea întreagă,
aveți şi puțin sânge pe gulerul cămăşii,
iar între dinți, praful de aur al puterii…

Vă îndepărtați tot mai mult
spre o altă culoare,
semnul că visele voastre sunt în expansiune,
în curând veți atinge marginea de sare a veacului,
de aceea nu întoarceți capetele înapoi,
nu țipați când purtătorul de bagaje va rătăci bagajele…

Viața

Te-ai aruncat asupra mea flămândă,
cu pielea ca harta lumii,
cu vulturul luminos în plete,
dar am scăpat urcându-mă în dirijabilul uriaş,
puțin demodat şi uşor, care plutea peste lume şi
din care Dumnezeu făcea publicitate vieții,
a vieții din care am fugit demult…

De la răsărit la apus e o lamă metalică de plug
pusă între zi şi noapte,
precum visul care spală ochiul gândul meu se limpezeşte,

țipă cel străin din ceasul deşteptător
în căutarea unei patrii de fosfor…

Poemul se scrie singur

O mână s-a întins dinspre ziduri,
avea degetele umede, picurau silabe din vârful lor,
mi-a desenat inima,
mi-a scris numele pe o bucată de carne,
a potrivit tăcerile dintre vise
şi umerii mei imponderabili,
s-a semnat undeva între minte şi trup…

O, dacă nu ar fi existat tăcerea dintre literele poemului şi
infinitul dintre astăzi şi mâine…

…politicon…

…ne explică mereu cum ar fi trebuit să ne naştem,
cum ar fi trebuit să ne educăm părinții care urmau să ne învețe
viața pe vremea viitorului nostru trecut,
ce magi erau potriviți pentru altarele de piatră şi
ce cetățenie ar fi trebuit să aibă bunul Dumnezeu…

Asemenea lorzilor deghizați în grădinari,
bolnavi de bolile părinților,
asemenea morilor de vânt,
aşează mastodontul pe un pământ ce nu mai este al rădăcinilor…
Ştiu ei despre grădinar ceva şi despre îngerii din răsărit şi
despre sabia de foc şi de sânge şi despre răcoarea dimineții?

Scriere

Un anunț la obiecte pierdute: viața ta,
poate un geamantan uitat într-o gară
prin care de mult nu mai trec trenuri trase de locomotive cu abur,
„de vânzare” sau „nu răsturnați”,
lucruri uitate în geamantanul fiului risipitor, nevăzute,
viața ta - curriculum vitae european,
evidența economului,
apoi epistola intactă, marginile ei sunt roase de insecte necesare,
nici urmă de timp în cerneala călimării,
totul începe cu data naşterii,
dar nu ştiu dacă am fost născut cu adevărat sau
viața mea este pierdută în *black hole* din călimara cu cerneală,
Orizontul evenimentelor mele s-a dus,
un corp negru de lumină în brațele tale, o deltă de raze vizitată de îngeri…

Scrie-mă, Doamne, repede, pe ceva, scrie-mă,
nu refuza poemul care sunt în vârful degetelor Tale…

Proprietate

Aceasta este ziua cea lungă, este ziua mea,
proprietate privată,
stau la fereastră şi privesc proprietatea,
lumea vrea să intre în teritoriul meu,
să se furişeze ca un animal de pradă,
mă priveşte în ochi animalul…

O, lumea aceasta în expansiune,
de ce vrea să mă prindă în capcana norului,
în ghearele curcubeului,
să mă îmbrățişeze cu lungi anotimpuri?

Aceasta este ziua mea,
i-am pus pecete primele cuvinte rostite, cândva…

Labirint vertical

Sunt prea efemer pentru a mai avea timp
pentru ce-a fost şi, Doamne, ce lumină în labirint!

Nu caut ieşirea, te caut pe Tine şi labirintul urcă-n cer,

Tu ai avut răbdare, ai privit cum am crescut,
cum m-am făcut bărbat matur cu lumina pe umeri,
nu m-ai asemănat cu arborii,
m-ai învățat să privesc spre Tine…

Iată, frunzele, la primăvară vor fi rădăcini de clorofilă,
mă spăl pe mâini de toate acestea,
o, labirint vertical, ieşirea este prin ochii mei…

Imposibila întâlnire

M-am întâlnit cu mine cel tânăr, chiar în dreptul ferestrei,
priveam şi nu mă sătura imaginea proaspătă,
afară se făcuse toamnă, un arbore îmi făcea semne prin
ninsoarea timidă…

L-am întâmpinat pe cel matur,
undeva pe acoperiş, într-un alt anotimp,
strigam spre cer şi priveam norii ca pe o capelă pictată
din care imaginea sfinților nu putea fugi,
închisă într-o culoare şi nu pricepeam tabloul…

Am fost la înmormântarea mea,
pământul proaspăt săpat mirosea a suflet înviat şi
a manuscrise putrede în care se mai zărise umbra mâinii
ce-a scris numele tău şi numele meu…

M-am întâlnit cu cel nenăscut,
undeva, aici, în acest timp care nu există
nici în stâncă sau în nisip, nici în anotimpurile muntelui…

Sfârşit de veac în ninsoare

Albul zăpezii ar putea însemna o simplă naştere,
te întorci cu fața spre timp, de parcă ar ninge cu timp,
vine o vreme de sfârşit de an,
de sfârşit de veac sau chiar de zi, un sfârşit al sfârşitului…
După felul de a fi a oamenilor timpul se măsoară cu veacul,
după starea Celui Preaînalt vremurile se măsoară
cu viețile noastre, sau cu un singur cuvânt …

Învăluit în lumină ca floarea în mireasma ei,
pe un drum care începe şi se termină într-un alt secol,
vine spre tine prietenul cel apropiat, fratele tău,
cu picioare de foc peste zăpada neatinsă…

Insecta

O insectă se opri pe cuvântul abia scris,
cerneala proaspătă nu se uscase
şi ea, insecta se acuplă cu semnele acelea vechi,
era atâta dragoste în jur, un aer nerespirat,
apoi insecta îşi deschise aripile şi zbură spre un alt manuscris
şi m-am întrebat dacă acel cuvânt scris de mine
va căpăta aripi şi ce viață va avea:
va trăi veşnic sau va dura cât viața unei insecte,
doar cât o banală zi

în care avem libertatea de a scrie despre faptele lui Dumnezeu pe pământul de cer…

Greutatea gândului nerostit

Facerea

Încerc să mă rup de ceea ce am fost,
mă sprijin cu mâinile de marginea stâncii,
sunt deja jumătate mineral, jumătate om,
simt durerea despărțirii şi îmbrățişării...

Încerc să mă smulg dar tăcerea mineralului,
mă ține legat încă de-nceput,
carnea şi mineralul nu se amestecă,
dar va veni vremea de apoi
când piatra va vorbi într-o limbă veche
pe care a învățat-o cândva, demult, când litere i-au fost săpate în carnea ei de piatră
chiar de mine, cel ce va fi o pată de sânge pe un cuvânt...

Lucruri simple

Doar câteva pietre necioplite ar putea schimba soarta imperiului dacă ar vorbi,
ori oameni cu gânduri de diamant la marginea lumii,
câteva cuvinte şoptite în noapte pentru ca ziua să vină mai repede
peste dealul care leagă cetatea de lună şi restul lumii…

Un simplu semn pe cer, unii ar putea învinge sub adrenalina lui,
toate lucrurile se adună în pumnul vânătorului cu şoim,
lucruri simple, nebăgate în seamă, pe care lumea le uită repede,
doar un om singur, un sigur om care să creadă

că dealul poate fi mutat şi cetatea poate fi alta, într-un aer
cesionat...

Un singur om care să strige cu umerii şi clipa va fi mai clară,
ca lumina în sticla melodioasă a ochelarilor lăsați pe masă de
tine...

Călătoria

Călătoria pentru a duce mesajul la prieteni,
țara începe din cuvintele rostite sau nerostite,
dar noi rămânem aici şi călătorim cu restul de cuvinte
nerostite…

A fost o țară cândva, se văd ruinele cetăților,
punctele cardinale de cleştar lângă bătrânii cetății din urmă,
care au murit în picioare,
cu bărbi lungi, albe, acoperind iarba ce ascunde în rădăcini fața
nevăzută a puterii,
iarba verde ca un manuscris pe pământul roşu...

Camera de sus

Te caut cu privirea printre pietoni, polițişti şi microbişti,
te caut zadarnic, oraşul îşi ascunde mirajul sub tentacule
albastre...

Te-aş putea recunoaşte după glas, dar nu şopteşti în mulțime,
ziua este prea adâncă, mai adâncă decât sunetul orelor de argint
care trece repede...

Mă întorc la cuvintele care îşi arată consoane de fosfor,
care dau sens acestei zile în care aş vrea să te găsesc,
doar că ziua aceasta nu a existat,
a fost doar o cameră undeva sus, la etajul de sus,
situată între pământ şi ecoul cerului,
o cameră unde ne-am fi putut întâlni cu ceilalți din noi...

A venit vremea

Plouă peste cetate cu armurile lichide ale
soldaților căzuți cândva,
pe malul Dunării, ori în Retezat, a venit vremea, ca un cărător de
bagaje să ne aducă manuscrisul...

Şterge-ți apa curată de pe obraz, aş putea să te sărut cu gândurile
lor nerostite,
cu obsesiile lor, a venit, deci, vremea...

Sfetnicul împăratului îşi pregătea discursul
pe o vreme ca asta,
se simțea mai liber pe vreme de ploaie.

A venit vremea, peste cetate,
cetatea zidită pe umbrela ta de femeie singură,

aşteptând tramvaiul tras de cai într-o vreme când caii au murit
cu săbii în gură…

Piramida ca trup

Lângă tine învăț că pot fi altceva,
trupul tău mi se pare cunoscut,
ai pus stăpânire pe el cu mintea ta de femeie,
deşi nu-ți aparține, e rupt din trupul meu abrupt...

Mă doare tăcerea ta, voi muri şi nu voi înțelege câte generații de sclavi ne despart
şi ne unesc în acelaşi timp...

Unul dintre noi este un semn pe o tablă de granit,
celălalt îşi caută piramida ca trup...

Cuvinte în cer

Au să-mi crească aripi, umerii sunt pregătiți de mult,
de la facerea lumii,
mă dor puțin în locul unde vor înmuguri primele aripi,
fruntea va atinge cuvintele de karneol din cer,
memoria se va deschide ca un fruct magnetic…

O lacrimă pare misterul zilei de astăzi,
mă voi lepăda de ea ca de o ființă străină,
pentru a mă face uşor între ziua de astăzi şi ziua de mâine,

fără greutate, ca cifra unu ...

Ea

Aş putea să o strig pe nume, să o inventez cumva din coasta gândului meu,
din carnea ideii mele care înmugureşte în ființă,
din memoria mea de bărbat singur, dar tac,
o las să crească în interiorul meu, fragedă floare a iernii
în căutarea unui anotimp în care mor mieii...

Depozitul de fluturi din Babilon

Cel care înțelege suferă cel mai mult,
ce rost de cuvinte cu ramură de spini şi sânge,
ziua alunecă de pe altar...

…trecem unii pe lângă alții fără să ne vorbim
şi chiar plătim pentru singurătate cu bolile noastre moderne,
ființe care ies din oră, nu există,
abia dacă putem crede că avem un loc
în depozitul de fluturi din Babilon...

Durerile facerii

Pe vreme de ploaie să le vorbeşti,
adunați lângă ziduri,
aşteptând din toată ființa să li se spună adevărul,
adevărul acela ca o cetate din care nu mai ieşi...

Îşi pipăie trupul, sunt reali, totuşi, încep să priceapă că şi ploaia
este reală,
încet - încet apa aceea vene de undeva, de sus
le spăla ființa şi trupul li se depărtează de gând,
se întoarce în pământ de parcă n-ar fi fost,
de parcă pământul nu i-a născut niciodată
cu dureri de femeie, chiar în ziua în care au înflorit
mandragorele...

Simetria camerelor

Epistolă scrisă pe ceață, pe nor, pe aerul prezenței tale,
martor la limita dintre vizibil şi invizibil,
cu lupul care urlă la zăpezile din oglinzi...

Acoperişul fragil – aripă de vrabie,
undeva o muzică la ghitit, ori poate glasul tău,
oameni încercând să explice pe timp de pace sau de război
ceea ce este cuvântul acela într-un spațiu cu şapte dimensiuni,
dincolo de percepția noastră.

Între formula veşniciei şi Dumnezeu este cel mai lung cuvânt,
neînțeles, sângerând,

regii ne vorbesc despre simetria camerelor aproape de final,
atinse de roua firului cu plumb.

Cerbul sare din oglinzi şi dispare,
înainte de a călca în copite cuvântul acela lung...

Cartea veche din care au fugit oamenii

La ieşirea din vers, porțile vii vorbesc precum oamenii,
iar oamenii închişi precum porțile, un echilibru perfect între cele două lumi.
Pe străzile flămânde mereu un semn, o minune,
în aşteptarea oamenilor reali îmi caut loc, de departe o voce,
apoi altă voce...

Am aşteptat această clipă care schimbă totul,
când oameni ies din cartea veche, uitată, precum din brazda deschisă
la început de primăvară, ca o rană...

Ziua eternă

Ca apa rece dimineața printre degetele nesigure,
ca umbra ce nu va mai fi în acelaşi loc niciodată,
ca punctul pierdut în ecou, ca trupul unic al femeii,
rupt din trupul tău,

aşa a fost ziua de ieri,
acum captivă în ochiul celui care nu s-a născut...

Etemenanki
(Ultima săptămână)

Memoria luminii

Lumina îşi păstrează memoria,
nimic nu se pierde în valul ei,
nimic nu se câştigă în laptele ei.
E lumina care îşi aduce aminte de
începuturile lumii şi de obsesiile tale oranj sau mov,
de insomniile galbene în care se odihnesc gutui.

Lumina este aceeaşi ieri, azi şi mâine,
în prezența ei lumea se face încăpătoare,
cuvintele dau rădăcini subțiri şi
vocale discrete de clorofilă.

Lumina cuprinde totul,
prinde în coroana ei soarele miriapod şi
piatra pe care s-au scris cele zece porunci.

Lumina are degete delicate de brumă,
ne atinge trupurile imperfecte şi
ne prefacem în sfinți, dar nu vedem asta.

Lumina înfloreşte în brațele lui Dumnezeu
ca un buchet de floarea soarelui imens…

Prin timp lasă urme: urechea lui van Gogh,
craniul lui Caravaggio, oul din care a fugit Brâncuşi,

formulele neînțelese în care s-au pierdut
oamenii de ştiință într-o eternitate relativă,

sau vitraliul pictat din marile catedrale
în care se zbat vrăbii cu aripi de diamant…

Flacăra verde şi câmpia Şinear…

Până la urmă toate capetele
vor ajunge pe o tavă a Salomeii,
capetele bărbaților asudați,
cu lumina în bărbile grele.

E aceeaşi tavă în orice loc, în orice timp,
bărbații sunt alții şi nu ştiu nimic despre femeia aceasta tânără şi seducătoare,
care dansează până i se face trupul flacără verde.

Unele capete mai clipesc din ochii obosiți,
altele au un zâmbet ca o tăietură,
altele vorbesc într-o limbă numai de ei ştiută,
altele şi-au pierdut trupul la Torda,
unele memoria gri.

Medicii au descoperit o tehnică de a transplanta
capetele obosite pe trupuri tinere,
aşa că se organizează periodic câte o revoluție,
tineri curajoşi ies în stradă, în fața tancurilor,
cu trupuri fragile de sticlă,
privesc glonțul în ochi,
dansează cu o flacără verde într-o seară în care s-au risipit
bucățile de turmalină.

Toți cei reîntorşi pe trupuri tinere vorbesc între ei,
au congresul lor, biserica lor, muzeul lor de tăvi de argint.

Într-o zi Dumnezeu i-a adunat şi i-a pus să construiască Turnul Babel
şi, de atunci, ei duc fericiți cărămizi din pământ roşu
tot mai sus, mai sus…

Unii ajung în vârf
şi-n plină orgie îşi amestecă trupurile între ei,
privesc de acolo, din înalt, câmpia Şinear,
lacrimile lor picură în cer şi
şoptesc: *etemenanki, etemenanki*…

Septembrie cu ore moi

E târziu, din zi au rămas câteva ore moi,
anul se sfârşeşte în luna septembrie,
timpul cade în locul frunzelor
şi copacii înnebunesc, zăpada e din alt veac,
moartea nu este a noastră, e străină,
dar o trăim flămânzi până la ultimul cer,
până la ultima moarte din moarte.

Nu avem anotimp, e târziu, rădăcinile îmbătrânesc,
curg în ramurile copacilor şi aşteptăm zadarnic pentru ca îngerii
să scoată netimpul

din pietre, din ape, din nisip.

E târziu în Babilon, plouă cu întuneric într-o lume de fosfor…

Planeta se răstoarnă în ochiul păsării,
între aripi pulsează Nordul, e un zbor nedefinit între ceruri presupuse,
între morți presupuse, între celulele cerului…

Istorie

În seara aceasta s-a întâmplat ceva,
am uitat caietul deschis pe masă,
apoi am regăsit paginile scrise,
un scris cumva cunoscut,
mesajul a schimbat fondul paginii în roşu,
cuvintele s-au deplasat spre roşu,
s-au risipit prin cameră,
apoi prin oraş, au ajuns la marginile lumii,
acolo, lângă ocean,
cu vocale umede, sărate,
pot atinge aripile păsărilor avântate în larg
şi infinitul care le aşteaptă ca un cuib cald şi primitor.

Noi doi şi cel de-al treilea, nevăzutul din cuib,
formăm întregul, aşa trecem de limita clipei,
ca săgeata prin ficatul porumbelului…

Câteva cuvinte

Dumnezeu este cel mai accesibil, poți sta cu El de vorbă oricând,
oamenii nu se mai cunosc între ei demult,
o specie dispărută sub ochii porumbeilor, una care n-a rezistat cutremurului din cuvinte…

El continuă să fie accesibil,
Fiecare din noi vorbeşte în felul său, ceilalți nu-l înțeleg,
El, însă, are răbdare, sunt câteva cuvinte care, puse unele lângă altele,
ar putea forma un trup de carne…

Umbra scribului

Atât pot face: scriu textul cu un stilet vechi pe tăbliță de pământ uscat, apoi textul mă înghite…

E o foame de scribi în univers încât vocalele au dinți,
consoanele gheare, zicerea devoră nezicerea!

Astfel, umbra scribului pe cuvintele sale nescrise…

Catedrale albastre

Cartea veche în care au scris profeții,
profetul prefăcut în cuvânt, vocale în paharul regelui,
consoane pe scutul soldatului,
istorie umedă care se prelinge pe trupuri de bărbați,
pe trupuri de femei, pe trupuri fragile de copii,

din memoria lor nu picură catedrale albastre,
e lentilă gravitațională care le devoră…

Cântec vechi

Ea şi el, ish-isha, isha-ish, legați-dezlegați:
ea tânără, încălțată cu o mie de ani de singurătate,
el intrat în enigma ierbii,
ea ducându-i trupul în geamantanul de serviciu…
Îl alungă fulgerul dulce-amărui al misterului de vară,
când stânci străine se-ntorc pe pământ la păscut de idei…

Ea tânără, dresoare de lei în pustiu,
el tânăr, străduindu-se doar să-şi ajungă trupul din urmă,
care mereu o lua înaintea arhetipului, a apelor blânde ale
dimineții…

Ea tânără, închipuindu-şi trupul ca un vas de alabastru,
visând la el, cel cu o mie de brațe, apoi constatând că trupul de
femeie nu-i aparține,
ish-isha, isha-ish,
străină în trup străin, îmblânzit de cuvinte şi alge luminoase,

stăpână pe trupul lui, cel cu o mie de brațe, cu o mie de erori,
atinşi de veninul verii, de rana zăpezii, iarna,
de iluziile verzi ale primăverii,
de arama regală a toamnei: ish-isha, isha-ish…

Va veni şi ziua în care îşi vor unge trupurile
cu uleiul străveziu al luminilor înalte,
mângâitor ca un animal carnivor
înaintea transei ultime…

Ritual

Pentru ce mă urâți?
Pentru că sunt proprietar peste puține cuvinte,
dar şi voi ați putea fi, dar nu le vreți,
locul meu este aici, între munții aceştia care se dizolvă-n cer,
o dungă albă desparte lumea de aici de lumea de dincolo, a venit vremea, vremi…

Pentru ce mă urâți?
Pentru că mai respir prin poeme ca Iona în chitul său?
Pentru ce mă urâți?
Pentru că îl văd pe scribul cel bătrân,
am pentru el o colecție de monede vechi,
unele de pe vremea lui Iisus, altele de pe vremea Sfântului Augustin,
o carte atunci valora cât un Mercedes modern,
da, monedele vechi în care se amestecă aurul şi vorbele bestiei şi zgura…

O, ritualul bestiei se repetă cu fiecare dintre noi,
dar nu o recunoaştem,
am uitat că eremitul se hrănea doar cu o felie de pâine şi apa dintr-un pahar,
noi, în piața publică-piața globală ne ducem
cardul-mastercardul
precum țărăncile coşul cu flori,
îl avem în buzunar dar parcă îl ducem pe cap,
e nobelul nostru, masternobelul nostru cel de fiecare zi…

Dar mai e loc de ură în piața globală, în pizza globală,
acolo se întâlneşte tsunami şi nimicitorul,
noi stăm la fel ca pruncii la sânul de marmură al Aphroditei şi ne facem de marmură, de granit şi vorbim…

Până la urmă cineva va zice o vorbă, şi va fi ziua dintâi în gura mastodontului…

Bicicleta lui Picasso

Negru pe negru şi Nichita Stănescu stând
lângă porțile luminii cum a scris,
nonsensul ca sens, direcția printr-o deltă cuantică,
miracolul poeziei ca o bicicletă furată de Picasso,
plus bestia de la colțul străzii care râde de poeții uitați…

Materia precum o hemoragie în spirit,
suntem dependenți de cenzor, de magistrat, de copist,

plus femeile cu o mie de sâni, compensând cei o mie de ani de singurătate.

Mamele poeților nasc imagini,
mamele dascălilor teme aburind în criza sinelui,
mama moarte naşte poeme…

Uşi de sânge

Uşi de sânge, ferestre din sângele altuia,
trece barbarul mai departe…
Uşi de aluminiu, ferestre de sticlă,
termopane, trece nimicitorul, intră: clipa de sânge…

Un om scrie cu degetul pe nisip numele său: Moise…

Dumnezeu scrie cu degetul în carnea ta, în sângele tău, în sângele altora…

Altundeva filozoful scrie pe perete: Dumnezeu a murit!
Din când în când, la douăzeci-treizeci-cincizeci de ani,
trece Dumnezeu, citeşte, dă din cap şi trece prin zid…

…au rămas cărțile filozofului, peretele este altul, transparent, virtual…

Barbarul dă şi el din cap…

Taina scribului

El speră că se reîntoarce într-o altă ființă,
dar nu te poți baza pe trup
ori pe o minte aproximativă,
trupul se va descompune în elemente înşelătoare
după ritualul etern,
va curge în canalul colector,
va intra în forfota pământului
pe care vor călca ucigaşii sau prietenii
ori urmaşii,
poate o femeie singură va sădi un crin
în amintirea de marmură, fără de amintire,
Dumnezeu va arginta crinul pe nevăzute,
ca într-un psalm din care a ieşit scribul
pentru a intra taina scribului…

Se trage din neam de scribi,
de aceea este scris,
sunt semne la vedere,
în carne, în os, pe pielea fragedă…
Toți au ceva de spus,
dictează şi el scrie şi spun că-s cuvintele lor,
dar sunt ale părinților…

Îi aude pe unii care vorbesc departe,
la marginea pământului,
cuvintele călătoresc pe aripi de rândunică,
ajung la urechile scribului şi
el schimbă sunete pe cuvinte,
ca pe taraba din piața de flori…

Se trage din neam de scribi,
într-o dimineață i s-a spus că
trebuie să pună semn lucrurilor,
apoi oamenilor,
brusc, cuvintele au luat foc,
cenuşa lor ne-a intrat în creier…

…gândurile noastre ne întâmpină
precum sunetele nopții,
parcă ar merge fecioare desculțe
pe zăpada proaspăt ninsă din care au muşcat lupii…

Singurătatea codului genetic

Individul acela e surprins, cineva i-a luat locul în mormânt,
pe bucățica aceea de pământ pe care era atât de sigur şi de singur…

Cu rapiditate aproapele i s-a luat locul,
apoi altul a fost pus peste el, încontinuu este pus cineva deasupra,
vecinul, aproapele, fratele, duşmanul,
formează un popor, deja, în mormântul flămând…

A înțeles cu greu că era mort de multă vreme, îngropat în trupul său până la umeri,
până la ochi, până la gând…
Aşteaptă ca cineva să-i scrie Apocalipsa pe frunte…

Nimic în plus, nimic în minus, doar singurătatea codului genetic…

Încerca să strige la stele, la arbori şi vecini,
dar nu mai erau oameni, nu mai avea vecini, nici duşmani nu avea…

Înțelesese că venise vremea să fie vecin cu Dumnezeu…

Cărțile

Cărțile, nesfârşitele cărți, citite într-o viață de om,
cerşind alte vieți,
pentru a învăța că sunt limite, pentru a se
deprinde cu pustiul,
cu nisipul, cu micile vietăți care trec neobservate
dar marchează cu veninul lor o eternitate personală.

Ele te readuc în pustiu, singur, față în față cu tine
în oglinda mirajului pentru a descoperi dacă te poți învinge, sau eşti învins de tăceri.

La marginea pustiului flacăra ca o femeie,
multiplicându-se, strigând la tine, fără cuvinte,
făcând semne luminoase…

Tăceri pe care le auzi cu pielea, miracole care îți frâng oasele,
doar soarele biruie nisipul pustiei, făcându-l să cânte domol un

imn despre piatra care a fost cândva, străbătută de neuroni minerali…

Despre filozofi sau cărătorii de bagaje

Dacă filozofii, dacă teologii aceia, dacă formatorii de opinie şi cărătorii de bagaje
au spus că a murit Dumnezeu, de ce nu aş muri câte puțin şi eu împreună cu El,
pentru a trece de nevăzutele frontiere?

Păsările s-ar întoarce în prima zi a creației, dar le împiedică aripile.
Lupii s-ar întoarce la primele animale de pradă, dar le este teamă de frigul din cuvinte.
Peştii ar căuta apele de jos în care toate s-au creat, apele rupte din coasta uscatului, din țărmul dintâi…

Omul s-ar întoarce la Dumnezeu, dar îl împiedică trupul…

Totdeauna îi scapă ceva important, din cauza aceasta
nu-şi vede umbra pe mâinile lui Dumnezeu…

Pământ şi gigabytes

Aventura începe după ce flăcăii au aruncat ultima fărâmă de pământ peste mormânt, cu sunetul acela surd din care au fugit miracole.

Nu poţi să o narezi, nu ai limbaj, pământul îţi intră în gură, iarba te îmbrăţişează cu lungi rădăcini, devii proprietar, proprietar cu pământul în gură şi ei plâng sub soare cu lacrimi
care nu încap în geometria insomniei,
lacrimi scăpate de corbi din ghearele cuvintelor ...

E un timp între timp şi netimp, ar putea fi măsurat,
trupul este cel mai bun canon între ieri şi mâine,
umil trup în care mineralele schimbă impresii
despre pământul proaspăt şi gigabytes…

Statuile plâng cu sfinţi

Un bărbat şi o femeie scriu istoria lumii,
unul pune un cuvânt, altul pune un alt cuvânt,
Dumnezeu le uneşte cu sânge, le zideşte cu sânge,
aşa începe orice poveste…

Ei scriu până se uită pe sine, privesc cum plâng statuile cu sfinți.

De frică vor respira cuvinte, vor plânge cu miei,
vor sângera cu lungi piroane…

Unii vor întreba unde sunt tâlharii, unde sunt cei care vor jefui
raiul de lumini şi florile de miresme…

În aprilie, când toate revin la viață, Dumnezeu călca prin iarba
proaspătă,
peste insomnia pământului…

Atunci le-au crescut aripi celor doi şi au început să cânte
un imn al mineralelor carnivore…

Fructul din fruct

Fructul din fruct

Taina fructului e-nchisă-n libertatea zilei
care se rostogoleşte-n univers.
Fructul are ochiul deschis spre sine,
dar ne vede pe noi pe marginea vremurilor.

Nu alunecă în vreun secol anume, e rotund,
face din da, din nu, doi aştri binari,
veşnici precum vorbele spuse la tâmpla-nserării.

Fructul nu se lasă strivit, e pretutindeni,
în crăpăturile luminii, carne fecundată de ploaie,
retină în misterul oglinzii în care te priveşti în fiecare dimineață,
cu stropul de transpirație picurând din bărbie.

Parte a fructului, tăcem închişi sub membrana lui
în care curg semne peste semne şi tăceri.

Ancora spulberă nisipul clipei,
ne facem, apoi, frumoşi, plutind în iubirea scrisă pe acest
palimsest
regăsit de tine sub mesele de piatră ale flămânzilor...

Şoapta lui Manole

Aceste femei cu trup de piatră,
aceste femei ale căror umbre
s-au prelungit în bronzul clopotelor,
cu părul bogat şi lung, fâlfâind

dintr-un secol în altul,

antichităţi mici înghesuite pe corăbii cu pânze,
aparate de schimbat monezi tot mai mici,
până picură o lacrimă din fanta lor.

Se naşte un copil într-o scorbură,
se naşte un copil într-o amforă,
se naşte un copil în ochiul lupoaicei.

Bărbaţii îi învelesc în mantale calde, aspre,
şi-n aburi de forma zimbrilor,

bărbaţii cu feţe ridicate spre cer, în rugăciune,
păsările muntelui speriindu-se
de aceste figuri fără ochi

şi aripi ce apun şi nu se mai întorc...

Sângele absenţei

Cocoşii au gheare de aur, sângele se joacă de-a omul singur,
fluturii de noapte ridică întunericul mai sus de fereastră,
în dreptul lamei de ras, lângă paharul
în care ai pus un fruct lichid în locul apei de luni.

Căldura corpului te părăseşte şi dă formă lucrurilor,
lucrurile dau formă anotimpurilor, continentelor,
o nedefinită absenţă trădată de toate prezenţele
din camera în care începem săptămâna,

ultima săptămână de iubire.

Găseşte-mă până nu devin iarăşi eu,
cu sinele din care picură cuvinte,
până nu devii tu,
un joc în care descoperi un ochi de cristal care vede prin sine.

Arborii încărcați de electricitate
aprind farurile automobilelor abandonate din tinerețea noastră,
acolo ai închis o garoafă în pudrieră,
va avea loc accidentul,
liniştea se va izbi de vehicule
care se deplasează cu viteza luminii în timp ce
stau pe marginea autostrăzii
şi sângele nu se va mai juca de-a omul sub pielea întunericului...

O aştept în timpul carnivor

Numai pe ea am aştepta-o, încăpățânat,
cu unghiile înfipte-n timpul carnivor,
îmbrăcat în pielea mea de aer
pe care dansează sunetele zilei.

O mai aştept răbdător, ea îmi arată în jurul gleznelor subțiri
o cătuşă de somn, iar zâmbetul ei este rece
precum zăvorul dimineții de martie.

Am înțeles că sunt visul pe care îl visează continuu,
nu-i rămâne niciun miracol,

nicio clipă de tăcere,
grăbită de parcă ar avea două trupuri în care stă captivă.

Toamnă latină

Zilele sunt coapte, miros a grâu şi veşnicie,
se culeg mere la Densuş,
copii se cațără pe gardul toamnei,
intră în mere, e un joc perfect unde germinează
stele de tăcere, iar în golul pietrelor vechi,
inimi de grădinari din alt veac.

Copii se joacă de-a toamna,
cine muşcă din măr eliberează celălalt eu,
eu-ul din primul secol de miracole.

Bărbații puternici, în schimb,
sunt îngenunchiați de coşurile cu mere,
strivesc iarba coaptă cu genunchii tari,
sunt barbarii care mor, nu se predau.

La Densuş merele cresc la loc
pe ramuri de măr, într-o singură noapte de singurătate,
în carnea loc se cuibăresc anotimpuri neştiute,
iar acolo, pe prundiş, puntea străbate apa dimineții,
nu mai ajunge pe celălalt mal,
din firul de apă proaspătă,
ca un imn de dragoste,
sar flămânde pietre după inscripții latine.

Toate cutremurele

Sărbătorile încep la sfârşit de zi
când femeile ostenite stau întinse-n întuneric,
cu ochi mari, fără pleoape, de parcă în lume ar ninge cu pleoape.

Sugrumă în gând duşmanii,
cu părul lor aspru de femei părăsite care acceptă nebunia lumii,
deşi n-o poate înțelege...

Ele mai iubesc, îşi doresc trupul unui bărbat tânăr,
pe măsura veacului de cristal,
un trup fragil care să simtă toate
cutremurele din lume, un gest limpede ca un surâs
şi bărbatul să aibă la mâna stângă o pecete de aur
care să strălucească în câmpul de întuneric.

Mod de utilizare

Lucrurile de deasupra au umbră grea,
parcă au început să gândească.

Ochii tăi sunt lacrimi neplânse de alți ochi
aflați îndărătul lor.

Lucrurile vor uita inscripțiile lipite
de pielea lor de sticlă,
vor adormi în aerul gravid şi vor visa
cum din oameni se trag...

Cer de iarbă la Ponorici

Am urcat spre un cer de iarbă,
visele pământului pulsau în noi,
ne atingeau părul, îl făceau cărunt,
aveam două mii de ani, am fi putut
începe acolo o altă istorie.

Pământul sub tălpi era roşu, nu de sânge, nu de apusuri,
era roşu ca o amintire de adolescent
plecat la război, înainte de venirea ploii.

În toamna aceasta fiecare dac mort acolo
se va ridica, va gusta dulceața porumbelor,
în altă parte un soldat roman
îşi va lega sandalele de pulpele pline de pământ roşu,
va veni spre noi ducând un syllabus vechi,
seara este o armură pentru noi,

intrăm în aceeaşi eroare,
cu toate însemnele bucuriei şi victoriei,
cuvinte dace precum greierii sar prin iarbă,
spală-ți față de edictele aerului...

Țara Hațegului

În august satele se înalță-n văzduh
pe aripile rațelor sălbatice,
atunci stejarii trag prin rădăcini
până în frunze oasele celor care au fost.

O mierlă cu o melodioasă coroană pe o aripă
şi o alta pe cealaltă aripă zboară,
zimbrii pasc vocalele ierbii,
înveți cum se bate tăişul coasei, pe îndelete,
până metalul sună frumos
ca un suflet cântând în ninsoare,
ridici ochii, o clipă, spre femeile
cu trupul mirosind a brad şi veşnicie.

Vine şi dimineața mai tăioasă ca ochiul lupoaicei,
mai curată ca sufletul fecioarelor
pregătite pentru ritual la Kogaionon,

te retragi în munte,
înțelegi puterea macilor
de a urca în insomniile statuilor de la Sarmizegetusa...

Alte poeme

Îngropat în idee

Nu am murit, sunt îngropat în idee,
au aruncat peste mine ultima lopată de zăpadă,
ating rădăcinile stelelor,
plante de apă pe un cer lichid…

Aşteptați un semn de la mine,
da, nu am murit, e bine în poem,
îl poți trage cu o cheie simplă,
trebuie doar să ai cheia,
asemenea ceasurilor vechi din secolul trecut.

Poemul nu indică ora exactă,
dar ştii ce vremuri trăieşti,
se pot face batiste din cămaşa poetului,
pătate de sângele curs din idee…

Câteva cuvinte puse unul lângă altul
ar putea forma un trup de balerină pe trecerea de pietoni…

Celelalte cuvinte

Celelalte cuvinte nerostite,
pierdute în gravitația memoriei,
s-au topit discret în albinele amețite de lumini,
s-au dus într-un loc neştiut,
uneori, de acolo, se văd umbrele lor pe mâinile mele,
animale care au înviat într-o altă dimensiune,

cu roua pe țipete…

Toate s-au închis precum stropul de sânge
pe lama transparentă a microscopului,
infinitul compus din alt infinit pentru a ivi acest gând,
dacă un gând nu ar exista,
ar fi cu adevărat etern în stropul de sânge…

La colțul străzii, în rondoul pentru flori,
înțelepciunea răsare din pământul umed.

În altă icoană

O elipsă între tine şi el,
o elipsă între ea şi tine,
ai sentimentul că planeta se roteşte,
asta înseamnă că viața începe, continuă, se sfârşeşte cumva în materie,
se blochează în lucrurile simple: pământ şi celelalte zile,
dar continuă altfel, în altă icoană…

Imaginea ta prinsă cu pioneze pe certificatul de naştere,
prinsă cu lipici ordinar, făcut din oase fierte,
până la urmă, zilnic, mâinile sunt prinse
în acidul faptelor, al cuvintelor, al umbrelor…

Un gard cade la marginea oraşului,
oamenii rămân despărțiți,
îi uneşte doar elipsa care trece prin ei,
sentimentul că piatra imponderabilă are loc în zidul catedralei…

Lumina metamorfozează carnea în psalm,
pe pieptul tău se preling pietre lichide:
albastru, verde, galben, roşu, alte culori amestecate,
există o simbioză între trup şi gând pentru o vreme,
apoi evadarea din carne…

Pe umeri ducând curcubeul…

Parcă un altul mă trăieşte, tot mai dens,
o simt, carnea putrezeşte,
arterele nu mai mângâie mesajul din sânge,
e un haos din care încerc să scap,
dar îmi sunt străin, ca sunetele vorbelor tale
spuse în alt veac, nu le înțeleg…

Lumina a deschis fereastra,
era lumina dintâi, a deschis-o spre Arcă…

Era duminică şi porumbeii îmi aduceau veşti
de la străinul care se străduia să-mi trăiască viața
în mod exemplar,
ducând un curcubeu pe umeri…

Ziua

Ziua s-a rătăcit între frunzele de mărar,
ora exactă nu mai are sens,
aerul tare modelează memoria călătorului,
iar sunetul autovehiculului trece peste mine cu mare viteză,
sfidez gravitația,
vara lucrurile sunt mai uşoare,
e un peisaj de început de lume la munte,
bat cu degetele în fereastra nopții,
luna stă în echilibru pe frunza de ferigă…

Călătorul caută echilibrul dintre o lacrimă şi alta,
echilibrul face lumea mai sigură –
cele patru anotimpuri devin unul singur,
nu mai putem evada din el,
fulgii de zăpadă, planete sinucigaşe în ochiul martorului…
Totul se sprijină pe atât de puțin,
îi este teamă să-i rostească numele,
priveşte spre luminile pământului,
în călătoria sa spre cer, levitație de clorofilă.

A fost o cetate

Aici a fost o cetate,
umbra străjerilor se vede sub ierburi transparente,
umbră verde păstrată până la învierea pietrelor,
atunci vor vedea: oameni trecând pe lângă oameni,

oameni trecând prin oameni,
amestec de mâini, ochi, carne putredă,
gândurile vor fi separate,
apoi clonele gândurilor…

Consoanele vor fi minerale, pustiul, locul de unde încep toate:
şerpi veninoşi, focul ce arde marginea cămăşii,
apa ca o iluzie,
în memorie va exista un cordon ombilical
ce ne va lega de toate,
ideea va străbate piatra pentru a se întrupa…

Infinitul trece prin urechea profetului…

Când vine seara lumina se retrage
în lucrurile banale ale zilei,
umbra cetății naşte o nouă ştiință: geometria absențelor…

Eroii care nu s-au născut au rezistat realului,
s-au luptat cu durerea cărnii,
cu lacrimile îngerilor.

Ei sunt îmbrăcați în ochi,
totuşi realitatea ca un fulger
între ochii străjerilor şi marginea lumii…

Sarmizegetusa

Cetate cu nume de cetate,
mă pierd în istoriile tale multe
ca-ntr-o apă de râu repede de munte,
valurile îmi poartă umbra mai departe
spre alte lumi, cu alte nume.

Ziduri îngropate în pământ,
au crescut merii deasupra,
glasuri care strigă după armuri, cât mai multe armuri,
strălucesc în noapte aceste armuri,
luna se destramă în luciul lor,
păsări de noapte zboară pe deasupra capetelor noastre,

aur îngropat în râuri, sclipiri în pielea pietrelor de munte…

Iată semnul: lumea poate începe cu un munte,
poate sfârşi cu un munte,
cade peste memoria mea o pană de rândunică
din alt edict, poemul de sticlă se sparge în mii de bucăți,
exilat în provincia unde s-a retras alchimistul…

Orizont străbătut de sulițe

Se va petrece miracolul, cândva,
într-o seară ca aceasta ne vor dispare trupurile,
ele vor pluti în aer, ca o mireasmă,
va fi un orizont după care nu vom vedea ce se întâmplă,

un orizont roşu şi mov,
străbătut de sulițele soldaților anonimi…

Lumina ultimă a serii încărcată de electricitate
va străbate ochiul veghetorului în turnul înalt,
şoapte-şoapte, le auzi cum freamătă frunzele neputincioase:

interiorul gândului ultim este imponderabil.

Echilibrul fragil între lumile posibile şi
femeile posibile care te-ar putea naşte,
sau femeile posibile de care te-ai putea îndrăgosti,
începe o altă zi în care te trădezi pe tine,
şi nu mai exişti în gena orizontului…

E un animal ciudat pe care poți călători,
te poartă spre altă zi, pe tine, timidul,
care nu a aflat că lumea a fost deja creată,
a fost deja judecată, divizată, clonată…

Povestea îngheață pe cer

Povestea îngheață pe cer, pare o pasăre rătăcită
care şi-a pierdut aripile, o iluzie,
unul pleacă, altul vine – tu rămâi,
dialogul dintre toți şi sângele care urcă în textele
celor care se spală în gerul nemilos,
iar gerul intră-n ochiul statuii,
durerea deformează ferestrele caselor.

Automobile care transportă
copiii de astăzi spre bătrânii de mâine,
portbagaje încărcate cu frig,
cu girofar şi sare amestecată
cu nisipul din care a fugit memoria.

Pierzi sensul acestei zile:
morții sunt îngropați în țipătul noului-născut.

Sub zăpezi iarba ține în dinți verdele imperial...

Rătăcit în Bizanț

Pe străzile din Bizanț trece îngerul
cu lanțul său de aur,
dimineața, ca o ființă, vine în vârful picioarelor,
înfloresc pomii când îi atinge.

Cineva inventează culorile ca pe soldați
în armurile sunetului.

Îngerul complică mereu lucrurile în Bizanț,
argintul intră-n clopotele mari sub care
se odihneşte cerul ca un animal marin.

În Bizanț îngerul atinge coroana de oțel
a împăratului şi ea înfloreşte pe fruntea lui,

nu-i o minune, e doar transformarea
întunericului în substanță.

O dâră de sânge curge pe vitralii nedefinite, mişcătoare,
incomodă dâră de sânge ca o funie sonoră.

În Bizanț unii văd o corabie eşuată
pe acoperişul catedralei,
cu prora înfiptă-n aureolele sfinților de sticlă,
legănându-se în liniştea lunii de april,
în labirintul miresmei florii de liliac...

Intri în visul fecioarei ca-ntr-o catedrală,
mintea ți se face imperiu.

Note literare

Câteva cuvinte despre cărțile scrise de Constantin Stancu

prof. dr. **Adrian Botez**

FĂRĂ DE SCRIBUL-POET-CU-REVELAȚIE, NU EXISTĂ MÂNTUIRE: *„ETEMENANKI (Ultima săptămână)”*, de **CONSTANTIN STANCU**

A apărut un nou volum al lui **CONSTANTIN STANCU**: “***ETEMENANKI (Ultima săptămână)***”, Editura CronoLogia, 2014. Adică, Poetul **CONSTANTIN STANCU** s-a „***culcuşit***” (cu tot cu gândurile, cuvintele şi scepticismele sale extrem de precise!) într-o nouă viață, dintr-un nou univers.
CONSTANTIN STANCU s-a născut (ca Poet) deja matur. Deci, în cazul lui, nu poate fi vorba de „***etapele creației autorului***” şi alte şabloane de exprimare stângace, asemenea celui de mai sus. La **CONSTANTIN STANCU** se poate vorbi despre câte vieți **REALE** a trăit, în această iluzorie viață ireală şi aparent comună tuturor oamenilor istorici. Dacă-i numărăm volumele de poezie şi pe cel de proză editate, s-ar face vreo şapte vieți...
Ceea ce am spus mai sus se constituie şi-n motivația unei altfel de abordări, în ce priveşte discuția despre cel mai de curând apărut volum de Poezie al său. Pentru că fiecare dintre precedentele volume ale lui **CONSTANTIN STANCU** este o variantă de viață/existență non-versatilă şi **COMPLETĂ** (prin magia demiurgică a Cuvântului), într-un univers comuno-versatil şi incomplet – ar însemna că noul volum nu s-ar diferenția, esențial, de celelalte, şi ar fi vorba doar de ascultarea (până la urmă, plictisitoare!) a unei litanii, vremea vieților ele-nde ele născute („***sui generis***”) prefirându-se, ca boabele de

mătănii, printre degetele Scribului. Nu, nu este aşa: dacă fiecare dintre volumele trecute / precedente era mărturie pentru o nouă maturitate/variantă de viaţă matură a lui **CONSTANTIN STANCU**, acum este vorba de ceva mai mult (sau, după unii, mai puţin...): acum, **CONSTANTIN STANCU** este nu un simplu scrib, trăitor şi mărturisitor /consemnator existenţial - ci este un **înţelept**, care posedă atât magia transgresiunilor fiinţiale / metempsihozelor „***în direct***" – cât şi magia transfigurărilor lumilor pe care le-a învăţat, creat şi dobândit, în cele vreo şapte etape-vieţi - magie a transfigurărilor care atinge stadiul de (auto)demiurgie incredibilă: nu lumea a rămas versatilă, ci Poezia lui **CONSTANTIN STANCU** anulează lumea istorică, înlocuind-o cu propriile lui variante mundane, magic-interschimbabile, de lume / lumi. Trăim în plin miracol al jongleriei cu existenţa mundană – deci, în plin miracol al demonetizării morţii. Deci, trăim Învierea „***în direct***"!

Cazul stihuirii Poetului **CONSTANTIN STANCU** deschide (sau: ar trebui să deschidă) şi un alt front de discuţie. Anume: de ce contemporaneitatea este atât de oarbă, surdă, mută şi paralitică, la nivel cerebral, încât nu mai este în stare nici să-şi recunoască genii/geniile, nici măcar să încerce a identifica, în istoria prezentului, sclipiri (fie şi evanescenţe!) ale vreunui traiect de genialitate, de spiritualitate excepţională, cu datele existenţiale transcense, extrase din istorie? Trăim un veac al mediocrităţii jalnice şi penibile, care, pentru a-şi asigura existenţa vegetală, nu doar riscă, ci se chiar complace în a deveni mută, surdă, oarbă, paralizată cerebral: pur şi simplu, această liotă, pe care noi obişnuim s-o numim „***umanitate terestră***" se desfată cu propria-i nulitate existenţială, se desfată, mai cu seamă, în mod sadic, cu diverse modalităţi de a trata, cu „***suverană***" (de fapt, terorizată!) indiferenţă mimată, faţă de personalitatea Artistului! „***Personulităţile***" anulează /anihiliează personalităţile (cu o dibăcie ţinând de instinctul de conservare/perpetuare – perpetuare a **vidului, ca stare de paradis anti-spiritual**)!

Unii vorbesc de **teroarea faţă de VID**. Nu, acum, în zilele pseudo-culturii zilelor noastre, trăim în plină **teroare faţă de PLIN**!!! Oricine are minte, care cugetă, nu „***mugetă***", devine un pericol socio-

existențial absolut, pentru această haită umană de relativități (nivelate incredibil de complet, tocmai din spaima de a nu rămâne, cumva, izolate şi desolidarizate,în raport cu salvatoarul haitic al vidurilor - şi să cadă pradă, Doamne fereşte! – unei invaziei imprevizibile a unor gânditori autentici, care, până în ultima clipă a vieții lor, trebuie să fie tratați cu substanța, infernal-corozivă, exasperantă, a indiferenței oarbe, surde, mute, paralitice...!).

Da, cazul **CONSTANTIN STANCU** este simptomatic, pentru această înfiorătoare boală a mediocrității terorizate să nu fie, cumva, depistată, identificată şi tratată! Pentru această boală-impotență (generalizată prin complotul impotenților spirituali, care, fireşte şi „***democratic***”, alcătuiesc majoritatea/majorități zdrobitoare!). (...)

Dar **CONSTANTIN STANCU,** autorul cărții de față - “***ETEMENANKI (Ultima săptămână)*** **–** a devenit, între timp, atât de înțelept şi de înalt-seren, încât îşi poate permite, contrar uzanțelor **epocii terorii față de PLIN** – versuri în care tremură lumina eternității geniale, precum acestea:

„***Dacă filozofii, dacă teologii aceia,/dacă formatorii de opinie şi cărătorii de bagaje/au spus că a murit Dumnezeu,/de ce nu aş muri câte puțin şi eu împreună cu El,/pentru a trece de nevăzutele frontiere?//Păsările s-ar întoarce în prima zi a creației,/dar le împiedică aripile./Lupii s-ar întoarce la primele animale de pradă,/dar le este teamă de frigul din cuvinte./Peştii ar căuta apele de jos în care toate s-au creat,/apele rupte din coasta uscatului,din țărmul dintâi...//Omul s-ar întoarce la Dumnezeu,/dar îl împiedică trupul...// Totdeauna îi scapă ceva important,/din cauza aceasta nu-şi vede umbra/pe mâinile lui Dumnezeu...***” (cf. **Despre filozofi sau cărătorii de bagaje**, p. 46).

Oricâte motivații aflăm (noi, fragilii şi ineptii oameni, capodopere, cândva, ale Zilei a Şasea!), în mod steril, absurd şi complet artificialo-irațional, pentru a „***evada***” din sfera divină (sau, măcar, de a întârzia întoarcerea la originaritatea noastră sacrală!) – Creatorul ne are, permanent (precum orice pescar divin are, în puterea majei salvatoare de absurd-abscons, derizoriu şi penibil! - „***peştele***” uman!) - „***umbra pe mâinile***” sale!

Cartea lui **CONSTANTIN STANCU** (un calofil şi filocalic strălucit, un bijutier perfect!) are 64 de pagini, împărțite astfel:
1-„*Câteva cuvinte*”, prin care autorul nu doar că explică sensul şi etimologia cuvântului „***etemenanki***”, ci sugerează, de fapt, şi temele abordate în cartea care acum se deschide – principala temă fiind aceea a **ROȚII/ROTIRII/CICLICITĂȚII IMPLACABILE, DESCHISE INFINIT**, a existenței cosmico-ființiale, dar această temă principală îşi subsumează, printre altele, tema lansată de multă vreme, dar neprimind, până acum (cel puțin!) chip poetic, a Muntelui Sacru, cu doi versanți (**Religia** şi **Cunoaşterea Ştiințific-RAȚIONALĂ**), **PISCUL** semnificând împăcarea şi resintetizarea spirituală a celor două forțe ale Cunoaşterii, întru Dumnezeu-Atoatecreatorul („***Oamenii de ştiință au constatat că resursele plantei /pentru un an se sfârşesc în luna septembrie. //A existat o ultimă săptămână pentru Iisus, în care a lăsat lumii câteva principii esențiale, cu toate că ştia că într-o vineri va fi dat spre moarte, apoi a urmat duminica.//Era în aprilie, după calendarul modern.../Glasul mieilor se auzea în cetate, începuse vremea sărbătorii...//Există o ultimă săptămână, în septembrie, pentru fiecare din noi?//ETEMENANKI - <<Clădirea platformei de temelie a cerului şi a pământului al cărei vârf ajunge în cer>>, sau : <<Clădirea al cărei vârf este în cer>> - în limba sumeriană – Dicționar biblic, Editura Cartea Creştină – Oradea, 1995, p. 119 – Babel, turnul – <<poarta zeului>>***”) - chiar şi acest **Cuvânt înainte** are ritmicităţi şi dispuneri, semantice şi formale, de stihuire liturgică.
„*ULTIMA SĂPTĂMÂNĂ*” este, de fapt, **PRIMA SĂPTĂMÂNĂ, ETERNA/ORIGINARA SĂPTĂMÂNĂ**, „*TEMELIA CREAȚIEI*”, **SĂPTĂMÂNA CEA MISTIC-„*MEREE*”**, paradisiacă, fără de măsurare, fără de ceas...;
2-un **Argument** – intitulat „***Memoria luminii***”;
3-şi **PATRU PĂRȚI**, notate cu cifre romane (punând **Vechiul Testament** sub semnul şi stăpânirea spirituală a **Noului Testament**/al **CRUCII** , prin care geneticul/moştenirea genetică este / va fi dominat/ă de **SPIRIT/AL CINCILEA ELEMENT AL CRUCII UMANE**!):

I-Turnul Babel („*Flacăra verde şi câmpia Şinear”*);
II-Semn într-o lume de fosfor („***Septembrie cu ore moi***”);
III-Ultima săptămână („***Cauți locul perfect: e ultima săptămână...***”);
IV-Starea de veghe (conține 31 de poeme, fiecare fiind un microcosmos poetico-liturgic: **Istorie, Calendare imperfecte, Albe cămăşi, Câteva cuvinte, Intimitate, Nimicul înmugureşte, Diamantul, Săgeată otrăvită, Gura ierbii, Umbra scribului, Cu vârful aripii, Catedrale albastre, Avraam, Cântec vechi, Ritual, Bicicleta lui Picasso, Amprenta, Uşi de sânge, Taina scribului, Catastrofe oranj, Carnea prezențelor, Catedrala de frig, Sigurătatea codului genetic, Orbirea, Un neuron între pământ şi lună, Cărțile, Despre filozofi sau cărătorii de bagaje, Sfârşitul lumii, Secretul, Pământ şi gigabytes, Statuile plâng cu sfinți, Camere melodioase pentru scribi**).

Urmează un „***Curriculum Vitae***” foarte consistent - şi cartea se încheie cu **Referințe critice** absolut onorante.

Dintr-o privire fugară asupra titlurilor, se observă obsesia lui **CONSTANTIN STANCU** pentru **SCRIB** şi pentru **CONSTRUCȚIA DIVINĂ** („*catedrala albastră*”). Ceea ce nu se observă, la o primă privire fugară, este reinterpretarea mitului Turnului Babel (pus în relație cu Creatorul-Om Năzuitor-spre-Dumnezeul-său, dar şi cu Însuşi Dumnezeu! Tirnul Babel nu mai apare ca o rezultantă a tendințelor arogant-luciferice, din spiritualitatea lumii umano-terestre – ci ca o nu doar legitimă, ci chiar legitimată, de Însuşi Dumnezeu, Năzuire spre Cer/Originaritate: „***Într-o zi Dumnezeu i-a adunat şi le-a spus să/ construiască Turnul Babel/şi, de atunci, ei duc fericiți cărămizi din pământ roşu/tot mai sus...//Unii ajung în vârf/şi-n plină orgie îşi amestecă trupurile între ei,/privesc de acolo, din înalt, câmpia Şinear,/lacrimile lor picură în cer şi/ şoptesc: etemenanki, etemenanki...***” (cf**. Flacăra verde şi câmpia Şinear...**, p. 10).

„***Pământul roşu***” este, de fapt, traducerea, din ebraică, a numelui **ADAM**[1]. Omul este, prin Originea sa (şi fiinţială, şi simbolic-semantică) – **CREATOR**, iar Poetul este, la fel, **SCRIBUL LUI DUMNEZEU**, prin Revelaţie Orfică. Numai că, între Dumnezeu-Originarul (şi Absolut Originalul!) Creator şi Om a intervenit, nu după Babel, ci chiar în „**PROCESUL BABEL**”, o neînţelegere şi separare semantică, din pricina semnalată în poemul citat, deja, de noi (**Despre filozofi sau cărătorii de bagaje**, p. 46: ***Omul s-ar întoarce la Dumnezeu,/dar îl împiedică trupul...***): **TRUPUL**, conceput de om ca fiind „***lut***”/ ***cărămidă roşie***” (deci, construcţie carnal-orgiastică!), iar de Dumnezeu, ca fiind „***LUMINĂ ROŞIE***”, Spirit al Veşnicei **Resurecţii/ÎNVIERI**, iar nu al **Amurgului**! Din această PRIMĂ **NEÎNŢELEGERE SEMANTICĂ**, între Creator şi creatură, au rezultat „***lacrimile***”, suferinţa, ca durere a neputinţei de Armonie-Înţelegere a Esenţei Cuvântului-Logos-Creator/(Re)Întemeietor.
De aici, şi schizofrenia iniţială, din poem – non-armonia dintre **CAP** şi **TRUP**: „***Până la urmă toate capetele/vor ajunge pe o tavă a Salomeii,/capetele bărbaţilor asudaţi,/cu lumina în bărbile grele***” – cf. idem, p. 9 - până când factorul **SALOMEEA** îşi va inversa funcţionalitatea: va deveni, din factor distructiv, factor re-constructiv, prin resintetizarea **UNICULUI CAP-DUH UMANO-DIVIN/RECONSTITUIREA SPIRITUALĂ A LUI ADAM PROTOGONOS**!
„***Medicii***” (exponenţii Căii / Versantului Ştiinţei Raţionale) „***au descoperit***” (şi ei, ca şi **Factorul Religios-SALOMEEA**!) „***o tehnică de a transplanta/capetele obosite pe trupuri tinere (...)Toţi cei reîntorşi pe trupuri tinere vorbesc între ei,/au congresul lor, biserica lor,/muzeul lor de tăvi de argint***” (cf. p. 9). **TAVA DE ARGINT** a Salomeii devine, în viziunea revizuită a „***discursului***” anistoric/transistoric omului „***păţit***” (în sensul de **RE-INIŢIAT**!), resintetizator de Logos, **deci redevenit/re-iniţiat întru RELIGIA**

[1] - În ebraică, **ADAM** înseamnă "***om***". Poate fi derivat, însă, şi de la evreiescul “***adam***”, ce înseamnă "***a fi roşu***", cu referire la culoarea pielii umane, sau din asirianul “***adamu***”, ce înseamnă "***a face***", "***a crea***".

LOGOS-ului! – însuşi simbolul **RESINTETIZĂRII**, întru **RE-ARMONIZARE ORFICO-POETICĂ**, a **umanității-ca-lume**!

Abia când vom înțelege rostul resintetizării, întru Armonie, prin Logos Poetic, vom binemerita Mântuirea! Iar **SCRIBUL** va redeveni Marele Preot al Lui Dumnezeu-**ARMONIA SFERELOR COSMICE**, ca infinite lumi posibile, „***catedrale albastre***” posibile, **anti-cronide/anti-mnezice** („***Cartea veche în care au scris profeții,/profetul prefăcut în cuvânt,/vocale în paharul regelui,/consoane pe scutul soldatului,/istorie umedă care se prelinge pe trupuri de bărbați,/pe trupuri de femei,/pe trupuri fragile de copil,//din memoria lor nu picură catedrale albastre...***” – cf. **Catedrale albastre**, p. 29)!

Lacrimile „***care picură în cer***” (deci, Dumnezeul lui **CONSTANTIN STANCU** este atât de bun şi înțelegător, încât între El şi om/umanitate nu există decât o „***neînțelegere semantică***” asupra **originarității cuvântului „OM”**, iar nu teroarea infinită a unor pedepse atroce, pentru păcate fără de număr şi fără de nume!) deja semnifică, prin picurarea lor inversă, „***spre CER***”, „porțile cerului” fiind ținute, permanent, **deschise spre Mântuire**, din partea Lui Dumnezeu! - şi vor semnifica, într-un viitor nedefinit prin temporalitate umano-terestră (ci prin Revelație Divină! – ceea ce poate situa soteriologicul **în chiar clipa de față**! – sub condiția Poeticei Înțelegeri a Semanticii Divine, întru Poezie – „***nimicul***” va redeveni **TOTUL DIVIN**, din care va țâşni - „***ex nihilo!***”, nu? – Creația Sintetică: „***îmi spune artistul,/ nimicul se va sprijini pe o infinitate de cuvinte***” – cf. **Sfârşitul lumii**, p. 47 – **Logos Resemantizat/Resintetizat Divin**, întru **Unicul Cuvânt-ARMONIE DIVIN-ORFICĂ**!) revenirea la semantica/resemantizarea comună, a Creatorului şi Creatului. Şoapta ardent-năzuitoare spre Dumnezeu „***etemenanki, etemenanki***...” îşi va regăsi „***ultima săptămână***”, în sensul de **Aflare a Tainei Supreme a Creației/ŞAPTE** (fără de infinitele rotiri, în gol, ale „***săptămânii istorice***”!) – Creație extrasă, însă, din timpul istoric (deci, devenită, **CU ADEVĂRAT**, „***ETEMENANKI - Ultima săptămână***”), şi reintrodusă în **mit**, în **Eternitatea Arheică a Existenței**!

Ieşirea din **ISTORIE** („***noi doi şi cel de-al treilea, nevăzutul din cuib***" – cf. **Istorie**, p. 18")se va face, însă, conform **Noului Testament/LEGĂMÂNT**, acela al **IUBIRII HRISTICE, întru „*LUMINILE ÎNALTE*" ALE ORIGINARITĂȚII PARADISIAC-ARMONICE! –** Temelie a **RESINTEZEI ADAMICE**: El/Ea, Ea/El („***ish/isha***") – „***va veni şi ziua în care îşi vor unge trupurile/cu uleiul străveziu al luminilor înalte,/mângâietor ca un animal carnivor/înaintea transei ultime***" (cf. **Cântec vechi**, p. 31).
Nu există, în Poezia valaho-românească actuală, un mai fervent adept al Sacralității Misiuniii Poetului, decât **CONSTANTIN STANCU**.
Din **SCRIB CONŞTIINCIOS-IMITATIV, CEL CARE PREZERVĂ, ÎN MOD INCONŞTIENT, ESENȚELE TRADIȚIEI** - dar încearcă, deocamdată în registrul formal-semnificativ-„***semne la vedere***", **să se identifice cu / să-şi asume Scrisul-Logos** „***ÎN-FLORIT***", să „***schimbe sunete pe cuvinte,/ca pe o tarabă în piața cu flori***" („***se trage din neam de scribi,/de aceea este scris,/sunt semne la vedere,/în carne, în os, pe pielea fragedă.../Toți au ceva de spus,/dictează şi el scrie şi spun că-s cuvintele lor,/dar sunt ale părinților...[...] el schimbă sunete pe cuvinte,/ca pe o tarabă în piața cu flori...***" – cf. **Taina scrisului**, p. 37) - Poetul devine **LOCUITORUL** şi „***GHIDUL***" nostru, spre/identificat ființial şi funcțional cu **CAMERA MELODIOASĂ PENTRU SCRIBI, LOCUL NE-LOC AL REVELAȚEI DIVINE/PARADISUL**: „***Prințul ieşea din camerele melodioase,/ ei, scribii, nu înțelegeau,/fiecare se străduia să-şi amintească/limba în care au rostit primele cuvinte*** (n.n.: întoarcerea la **ORIGINARITATEA-LOGOS CREATOR** – şi desființarea Turnului Babel ca Neînțelegere Semantică, şi Re-Armonizarea Semantică **OM-DUMNEZEU**!),// ***prin arterele lor curge cerneala nemuririi,/plângeau cu lichide cuvinte***" (cf. **Camere melodioase pentru scribi**, p. 51). „***Lichide cuvinte***" înseamnă, ca şi la Lucian Blaga, unirea picăturilor /frânturi ale apei, înapoi, în **CURGEREA ARMONIC-ATOTSINTETIZATOARE-PARADIS** !
...Adâncă reverență, în fața **Scribului-cu-Sclipiri-de-Geniu**, **Vajnic Apărător şi Păstrător al Tainelor Ordinului Secret al Poeților-**

Cavaleri ai Graalului-LOGOS! Mai mult decât a făcut el, pentru Poezie, nu poate face nimeni – ...dar vine vremea să şi pricepem (**noi**, pentru că el proroceşte de milenii, tăcut ca om, guraliv prin **Grădinarul-HRISTOS**, cel care până şi lui Iuda îi dă semantică, rost, chiar iertare, pe căi şi-n complicităţi mistice, de o măreţie fără seamăn: „***mormintele se deschid /precum gura profetului în faţa acuzatorilor, dar el nu rosteşte profeţia, / profeţia intră în monedele de la Templu,/aruncate acolo de grădinar...***” – cf. **Cauţi locul perfect: e ultima săptămână**..., p. 12), da, să pricepem, **ÎN SFÂRŞIT, ŞI NOI! -** că **fără de Scribul-Poet-cu-Revelaţie, nu există Mântuire**!

Revista Algoritm literar nr. 9/2014, pp 40-43.
Revista online: Starpress - Vâlcea-turism.ro, aprilie, 2014.
Revista culturală online: Omniscop.ro – Craiova, aprilie 2014.

Olimpia Berca:

“Greutatea gândului nerostit”

Poet, eseist, prozator, Constantin Stancu este, în viaţa cultural-artistică a arealului hunedorean, o prezenţă dintre cele mai importante, atât prin frecvenţa apariţiilor editoriale, cât şi prin autoritatea comentariilor sale critice. După debutul în poezie, în volumul colectiv Argonauţii, Facla, 1988, a rămas fidel oarecum Timişoarei, dar formaţia sa, ca om de litere, şi afinităţile sale estetice sunt legate de spaţiul unde vieţuieşte – Deva, Haţeg, Petroşani, Vulcan – şi unde îşi scrie poemele ori numeroasele articole dedicate unor confraţi: Dumitru Hurubă, Radu Igna, Ioan Evu, Ioan Barb etc.
De curând, Constantin Stancu a oferit spre lectură cititorilor săi o nouă carte de stihuri – Greutatea gândului nerostit, Editura Realitatea Românească, Vulcan, 2012 –, cuprinzând 45 de poezii, distribuite în

trei secțiuni: Intrarea în psalm, Poemul şi Călătoria. Se reține, de îndată, legătura foarte limpede dintre titlu şi enunț, ceea ce arată o activă conştiință artistică, aplecarea spre asumarea reflexivă, spre analiza actului poetic.

Poezia lui Constantin Stancu e plasată, în cea mai mare parte a ei, sub autoritatea şi spiritul Scripturilor, din care preia motive şi simboluri.

Viziunea asupra lumii şi chiar modul în care poetul frazează discursul, cu grija de a pune permanent o surdină tonurilor mai dure, mai fruste, construind, printre altele, perifraze şi analogii, ne conduc spre aceeaşi sursă. În centrul recentei plachete, se situează ființa, atât în postura ei empirică, în contact direct cu realitatea materială ("...cum să scrii poemul în miezul zilei/ când unii oameni mănâncă bucate gustoase,/ le înghit cu poftă, le curge unsoarea pe barbă pe piept,/.../...cum să scrii poemul când telefonul plânge/ în tăcerea lui albastră şi/ rândunelele îşi fac cuib la colțul ferestrei/ între zidul care leagă nordul de sud şi /zidul care leagă estul de vest,/cum să-l scrii, / mai bine îl trăieşti..".), cât şi în condiția sa ideală, aceea de entitate spirituală. A doua ipostază a omului este cea de făptură aparținând inimii, adâncurilor nedescoperite şi tăcerii, unde gândul şi intuiția întâlnesc misterul divinității. Aceste tărâmuri sunt, în viziunea lui Constantin Stancu, şi locurile în care sălăşluiesc poezia şi creatorul ei – poetul, "bărbatul fără trup": "Aşteaptă pe fragede poteci ființa ta geamănă,/ jumătatea pierdută la naştere, / fii răbdător, / nu provoca ninsoarea, / nici albul până când vine el în ochiul tău/ neînvățat cu lumina,/ eliberat din tăcere...// O, anotimp, ca o cuşcă de aur/ în care l-ai prins,/ anotimp în care locuieşte/ bărbatul fără de trup...".

Astfel se înfiripă şi rămâne în memoria cititorului o imagine originală, aceea a creatorului de text artistic, ins dual, "ființă geamănă", a cărui existență este mereu bănuită, care revine de-a lungul întregului discurs şi pe care eul liric o aşteaptă să se ivească "din tăcere" .

Dincolo, aşadar, de unitatea fundamentală a universului, scriitorul percepe dualitatea lumii empirice, existența ei între contrarii şi puncte cardinale, între "timp şi netimp", între "a fi şi a nu fi". În ansamblul acestor polarități, poetul se închipuie a fi, el însuşi, o îngemănare de dubluri, omul material ce tânjeşte după ființa "geamănă", după ființa

spiritului, cealaltă identitate, “jumătatea pierdută la naştere”, “bărbatul fără trup”. În asemenea metafore, ce exprimă noema biblică a sfâşierii eului după cădere, găsim profunzimea gândirii poetice a lui Constantin Stancu, capacitatea sa de a transpune meditația în imagini, chiar dacă, uneori, aceste insule de lirism adevărat sunt pândite de ezitările unor poetizări ori de tentația stilului sentențios.
În paralel, la fel de productiv în planul retorici poetice, apare, cu o mare recurență, termenul tăcere, ce înglobează sensuri multiple. Mai întâi, cum s-a văzut, concretizat, înseamnă locul unde se ascunde geamănul, apoi, în accepțiune abstractă, reluat şi prin sinonimul “cuvânt nerostit”, stare de aşteptare a declicului poetic ori formă de comunicare cu sacrul (“Intru în psalm/ cum intră îngerul între aripi,/ apoi tac,/ aşteptând minunea”), sau: “Am tăcut,/apoi am realizat că eram /flacăra unui cuvânt...” şi “e mai comod, e mai frumos,/ îşi spune scribul şi/ intră în cuvântul nerostit...”.
Poet de factură spiritual-metafizică, ce trăieşte acut realitatea permanentei treceri şi drama omului care şi-a pierdut, prin cădere, eternitatea, sensibil la jocul contrariilor, în care sunt prinşi muritorii, şi la tristețea funciară a celui ce ştie că este mereu străbătut de “o falie” care-l face să trăiască două existențe : “într-una am fost fără să ştiu,/în vremea de astăzi sunt,/ dar îmi pierd trupul prin zboruri joase de păsări/ neştiute..”. Poet ce simte cu ochii şi e capabil să transpună în cuvânt frumusețea adâncă a paradoxului de a fi veşnic, deşi este trecător (“Ca apa rece dimineața printre degetele nesigure,/ ca umbra ce nu va mai fi în acelaşi loc niciodată,/ ca punctul pierdut în ecou,/ ca trupul unic al femeii,/ rupt din trupul tău,/ aşa a fost ziua de ieri,/ acum captivă în ochiul martorului”), Constantin Stancu este unul dintre cei care cred “că dealul poate fi mutat/ şi cetatea poate fi alta...”.

Timişoara, 1 Decembrie 2012 în Revista electronică „Confluențe literare” din 03.12.2012.
Note literare, Editura Calameo – Timişoara, 2014, pp.12-16
Din literatura timişoreană – Timişoara: Editura Mirton, 2015, p.p. 27-30. © Eugen Dorcescu

Ladislau Daradici:

DESPRE TRUP ŞI NU NUMAI
(sau elemente de lirică experiențială în poemele lui Constantin Stancu)

Dacă în volumele anterioare ale lui Constantin Stancu se simte încă o dimensiune livrescă, intenţională a creaţiei, unele poeme constituindu-se în exerciţii oarecum neutre pe marginea unor metafore şi simboluri, în ***Pomul cu scribi*** putem vorbi deja de un lirism de o intensitate aparte, cu o componentă experienţială puternică. Practic, dintr-un "gest premeditat", iscat dintr-o motivaţie mai ales intelectualizată, lirica poetului a devenit expresia unui cataclism lăuntric care i-a răvăşit fiinţa. Implicit, poezia sa, ca expresie a subiectivităţii, s-a înnobilat astfel prin "sângerare lăuntrică", devenind *semnificativă*. Este ceea ce constata Emil Cioran în urmă cu multe decenii şi anume, că "experienţele subiective cele mai adânci sunt şi cele mai universale, fiindcă în ele se ajunge până la fondul originar al vieţii."

Dintr-o poezie a simbolurilor şi a semnelor de întrebare (culturale, existenţiale etc.) fireşti, creaţia lui Constantin Stancu s-a propulsat pe o nouă treaptă, cea a durerii şi a permanenţei sentimentului morţii, secondată şi de acea nevoie a naturii umane de a nu lăsa nespuse „învăţăturile" destinului tău, într-un moment în care ai conştientizat că azi încă exişti, iar mâine ai putea să fii doar o amintire. Una e să înveţi de la alţii, să citeşti şi să spui, alta e să trăieşti... Sau, ca să rămânem fideli lui Cioran, el credea că *o singură experienţă trăită până la margini* poate "nulifica" *toate bibliotecile din lume...*

Se pare că Stancu *a trăit* (în solitudine, derută şi, poate, disperare). Destinul i-a pus la încercare şi trupul, şi sufletul. Şi când a

înțeles că i se mai oferă o şansă, a grăit din nou, de data asta "rostirea" încărcându-se de înțelepciunea amară a spaimelor şi nedumeririlor sale. Şi dacă până în acest moment el absenta, practic, din propriile poeme, brodând impersonal împrejurul unor teme, motive şi simboluri ca în *Aflabet imponderabil, Cal pe o monedă veche, Lampa veche, Desene pe asfalt, Zid cu fereastră* (ca să citez doar primele cinci titluri din ***Păsările plâng cu aripi***), în romanul ***Pe masa de operație*** sau în poemele din ***Pomul cu scribi*** rostirea este un "rod" ales al răvăşirii de sine, expresia unor trăiri intense, cu nebănuite sensuri şi implicații. Pentru că atunci când suntem amenințați cu dispariția fizică, repercusiunile se răsfrâng şi asupra *ființării*, a existenței noastre spirituale; este momentul în care lirica poate deveni *experiențială*.

Poate că aceasta este explicația faptului că *trupul* apare ca unul din motivele esențiale ale poemelor (lipsind cu desăvârşire din volumele anterioare). Îmi voi structura această "încercare" asupra poeziei lui Stancu din perspectiva acestui motiv, infinit mai complex şi mai semnificativ decât ar părea la prima vedere.

Pentru poet, trupul (acest purtător terestru al ființei) este o "catedrală de carne" primită la naştere, o "armură a sângelui", însă un înveliş atât de fragil încât "cu prima ninsoare vei urca în cer", desprins din acest ambalaj, dar păstrându-i proiecția, tiparul, ca într-o succesiune de holograme, păşind "pe fiecare fulg în cădere,/ Doamne, din trupul cel tânăr/ se ridică alte trupuri, uşoare..." (*Eterna reîntoarcere*)

Naşterea noastră se săvârşeşte întotdeauna între două lumi, dintre care una "reală şi dureroasă", dar primitoare totuşi cu trupul ce ni se dă, şi-n acest loc, trecerea noastră nu e decât o redescoperirea continuă a propriului trup, o permanentă acomodare la metamorfozele acestuia, în cele din urmă chiar o acceptare a dispariției sale: "unde mă obişnuiesc cu flacăra lui,/ cu uitarea, cu fragilitatea lui, cu adevărul lui,/ cu moartea lui în timp ce aflu acest adevăr..." (*Naşterea*)

Cercul vieții este unul "de aur", prin el inițiindu-ne în marele adevăr al existenței, şi anume, că doar prin moarte ne putem înțelege şi desăvârşi destinul, practic fiind obligați să viețuim cu conştiința acestei revelații. Într-o zi, te naşti "cu semnul vieții pe frunte", în altă

zi iubeşti “cu semnul dragostei pe mâna dreaptă”, în cele din urmă sosind şi ziua în care vei muri, “cu toate că nu ai un organ al morţii în corpul tău”, acest lucru fiind necesar “ca să te întâlneşti cu pomul vieţii tale,/ cu securea din rădăcina pomului tău,/ cu fructul proaspăt al pomului tău” şi aşa mai departe. (*Cercul de aur*)

Viaţa este privită asemenea unei călătorii în care, dincolo de „mişcarea” propriu-zisă a trupului dintr-un timp în altul, contează cu adevărat aventura existenţială a *fiinţei*, a spiritului: “Privirea va călători de la început la sfârşitul acestui cuvânt,/ trupul va trece dintr-o vreme în altă vreme,/ vei cunoaşte o patrie şi o altă patrie,/ vei călători de la o făgăduinţă spre altă făgăduinţă,/ căutând cuvântul rostit şi uitat, de început,/ numai pentru a te cunoaşte pe tine,/ sau doar ochii se vor mişca/ de la începutul la sfârşitul cuvântului,/ dincolo de cuvânt…” (*Călătoria*)

Omul îi aparţine veşniciei, purtându-şi trupul vremelnic, iar trupul, la rându-i, “unic precum veşnicia”, purtându-l prin piatră, prin tăcere, cu el, recunoaşte poetul, “voi simţi gustul nisipului,/ voi intra prin poarta deschisă a sângelui necesar,/ voi călători dintr-o adolescenţă în alta,/ voi intra în dragoste ca flacăra în lumină”. (*Trupul*) Poetului nu-i poate scăpa nici „misterul” sălăşluirii fiinţei noastre în trup, a însufleţirii acestui înveliş de carne, trupul fiind „ca o petală sub instinctul pur al gheţii”, fragilitate şi frumuseţe, ascunzând aceeaşi forţă ca cea care „urcă prin firul de iarbă,/ prin picioarele de cristal ale tigrului,/ prin inscripţiile vechi,/ aceeaşi forţă care preface piatra în cuvinte...” (*Germinare*)

Într-un poem intitulat *Minunea* şi dedicat lui Nichita Stănescu este surprinsă neîndurarea cu care ne purtăm cu trupul nostru, “cu gesturi neînţelese ne răzbunăm pe trup,/ de parcă am avea mai multe trupuri de rezervă,/ iar după al treilea trup am învia definitiv...// O, după al treilea cer se produce minunea...” (*Minunea*) În *Foamea de lumină*, “pierderea umbrei” readuce trupul în starea iniţială, “o scoică din care alunecă albastru,/ veacul acesta, foamea de lumină, poemul...”, într-un alt poem dedicat lui Adi Condrea, în care “uneori trupul o ia razna spre o altă toamnă”, însăşi inima va cădea împreună

cu frunza şi “va pluti prin aerul zilei” până la picioarele lui Dumnezeu. (*Scrierea minunii cu trupul*)

Odată cu tristețea aducătoare de “frig” (acest însemn nemilos al apropierii de moarte), vine şi vremea când trupul ar trebui schimbat pe unul mai tânăr, poetul sfătuindu-ne: “îmbracă-l în altceva mai bun,/ astrul zilei s-a frânt în milioane de oglinzi,/ ninge peste capetele noastre cu imagini din alt timp...” (*Ninge cu oglinzi*) În *Frig* (o metaforă *specială* a morții), poetul surprinde fragilitatea liniei vieții, „curmătoarea” (cea din urmă dintre ursitoare) putând să-i pună capăt oricând, chiar înainte de naştere: „În această lume prin care trecem,/ poți să te opreşti pe o frunză-n cădere,/ poți locui în lacrima statuii,/ e frig,/ îngheață visele în cel nenăscut…”

“Dezbrăcarea” ființei de trup (“de tristeți trecătoare, de părinți, de femeia mea”) devine treptat un exercițiu necesar, ca o repetiție involuntară pentru marea desprindere, lăsându-te însă tot mai vulnerabil şi transformându-te, în cele din urmă, într-o țintă uşoară “legănându-se în luna plină” pentru cei din jur. (*Ținta de hârtie*)

În momentele de cumpănă, omul va rămâne complet singur cu trupul său, ființa sa evoluând însă chiar şi în timp ce carnea putrezeşte (*Singurătatea poetului*), într-un alt poem, *Vers rătăcit de îngeri*, răzbătând obsesia nemurii în pofida destrămării fizice: „Gândesc la neputrezire,/ deşi chiar acum trupul meu se destramă/ ca o imagine în apa râului,/ îmi doresc neputrezirea/ şi aerul se face oglinzi în dimineață,/ descopăr o altă zi în această zi,/ viața mea este adevărată chiar la etajul nouă,/ privesc peste cetate,/ toate străzile duc undeva,/ numai una duce la neputrezire,/ o rază de soare luminează cămaşa poetului,/ ca un vers rătăcit de îngeri...”

În cele din urmă, va veni negreşit şi o vreme când trupul, acest „imperiu de lut”, devine ceva greoi, rece, străin, căutând în zadar „inima pierdută”: „Ca un strop de mercur,/ curge trupul tău pe treptele dimineții,/ e ceva greu în acest trup,/ ceva care mai caută inima pierdută,/ ca o bucată de gheață se rostogoleşte/ imperiul acesta prin imperii de sânge...” (*Dizolvarea imperiilor*)

Dar poate cel mai complex poem despre trup (şi nu numai) din ***Pomul cu scribi*** este *Pierderea trupurilor*, în care ființa spirituală ar

reveni de dincolo de moarte pentru a se teme, a se bucura şi a iubi, dar din păcate şi-a pierdut, de-acum, „învelişul”: “Aş putea îngheța peste pietre reci,/ dar mi-am pierdut trupul în plină ninsoare,/ aş putea înmuguri ca un verset nerostit,/ dar trupul meu s-a dus ca fluturele,/ aş putea privi grâul, macii,/ dar trupul s-a scurs în culoarea roşie a florii,/ va veni toamna şi el, trupul,/ se va duce-n rădăcini ca frunza,/ te-aş putea îmbrățişa cu toată ființa/ şi nu ne vor vedea, chiar dacă va fi pe lumină,/ pentru că trupurile se vor fi pierdut,/ aş putea striga toate acestea dacă aş mai avea trupul,/ trupul pe care l-am primit la facerea lumii,/ ca pe o haină țesută dintr-un singur fir,/ ca pe o haină netrasă la sorți de soldați…”

Consider că toată această problematică a trupului şi a ființei, a vremelniciei omului, precum şi apropierea tot mai evidentă de Dumnezeu constituie elementele clare de lirică experiențială în poezia recentă a lui Constantin Stancu, aceeaşi dimensiune putând fi identificată şi în creația altor poeți hunedoreni, exemplele cele mai relevante fiind cazul lui Ioan Barb (prin ***Babilon*** şi ***Sabatul interior***) şi al lui Nicolae Crepcia (prin volumele ***Scrisorile de la Brotuna***, ***Durerea ca fericire*** ori ***În intimitatea frigului***).

Se pare că la acest început răvăşit de secol al XXI-lea, poezia îşi redobândeşte, după o perioadă relativă de confuzie, locul cuvenit în destinele noastre, înțelegerea ei, pentru noi, cititorii, fiind o aleasă cale de înțelegere a propriilor noastre universuri, dar şi rătăciri.

Revista „Algoritm literar” nr. 1/2011

George Holobâcă

Constantin Stancu, *Păsările plâng cu aripi*, sau masca de fosfor a existenței

Volumul de poezie al lui Constantin Stancu, *Păsările care plâng cu aripi*, apărut în 1998 la editura *Helicon* din Timişoara în *Colecția Liliput* este o sinteză de etapă poetică (trilogie lirică!?) ce cuprinde trei cicluri distincte: *Crini de nisip, Păsări care plâng cu aripi şi Dincolo de retina apei.*

La o primă lectură, discursul liric propus de Constantin Stancu se situează la intersecția dintre modern şi postmodern în care inspirația livrescă, rod al unei culturi literare de prim rang, se împleteşte cu tenacitatea şi seriozitatea ardeleanului ce-şi clădeşte existența nu numai pe realul atât de multe ori mercantil şi alienant, ci şi pe transcenderea acestuia în lumea esențelor sacre şi a jocului pur al corespondențelor sinestezice inefabile.

Însă, întârziind mai atent asupra textelor propuse, descoperi sub imagistica asemenea unei cochilii măiestrit răsucite-n spirală şi colorate cu nuanțe patinate de spuma valurilor mării miezul de fosfor al trăirilor lirice de profunzime, unde materia grosieră a vieții se sublimează în inițiere, revelație şi epifanie. În primul rând alfabetul „ivit în –oximoronica – zăpadă fierbinte,/ în lava ce acoperă urmele paşilor,/ în țipătul stins care abia mai aminteşte de Manole/ (…) peste alba eternitate"(*Alfabet imponderabil*, p. 7); apoi calul de pe o monedă veche prin care „ verdele trece (…)/ ca umbra unui secol/ (cu) picioare lungi asemenea oaselor mării,/ (… cu) buzele între care se înțepenesc ierburile/ care n-au putut deveni cuvinte." (Cal pe o monedă veche, p. 8).

Ca-n amalgamul alchimic al lui Hermes Trismegistul aflat tot timpul în fierbere vibratorie, regnurile materiei sublimează în transcendent, în spațiile ezoterice ale cuvântului primordial, ale datuum-lui aprioric ori în afara universului inteligibil. „zidarii (lui Manole) plutesc deasupra ca insomniile,/ în aer înmugurindu-le aripi,/ înainte ca trupul să le devină fântână adâncă,/ apoi,/ dimineața, lumina dilatată de gândurile noastre,/ îi împinge dincolo de destin,/ spre firul cu plumb al cuvântului…”(*Zid cu fereastră,* p. 14-15). Chiar şi timpul se conformează fierberii în retorte a lumilor mentale: „un potop de ore peste ore,/ petale de lumi peste lumea cea adevărată” (*La cinci minute după*, p. 17). Amalgamarea alchimică a mineralului, vegetalului, animalului şi supramundanului este cel mai pregnant evidențiată în *Crini de nisip*, p. 26: „ ne vom odihni pe spinări de păsări submarine,/ în visul berbecilor,/ alături de aur,/ vom fi învățat de la crinii din adâncuri/ de nisip să nu fim/ de la valuri chemarea lunii,/ de la orizont infinitul…” Poetul Constantin Stancu are viziunea comunicării între lumea de dincolo şi cea reală prin intermundii pline de mister şi de farmec: „picioarele tale desculțe dezechilibrând cristale/ ploaia aburindu-ți trupul de sticlă/ prin care au privit/ cei de dincolo,/ îmbrăcată într-o rochie subțire,/ făceai macii să zvârcolească-n memoria aerului.”(Lacrima, p. 31).

O altă temă predilectă a poetului este memoria. O memorie pulsativă, în acelaşi timp rațională, afectivă, dar şi obiectivă, suficientă sieşi. Ilustrăm discreta *ars combinatoria* a memoriei ca vector tutelar al existenței prin versuri din *Memoria cea de toate zilele*: „un vultur se zbate în creier,/ un şarpe se târăşte prin vene/ până la inima mea,/ înconjurat dinăuntru de animale ce încerc să le-arăt/ literele de carne,/ din ele s-au şi hrănit nerăbdătoare/ cu aceste cuvinte crude/ care săreau de pe un sentiment/ pe altul,/ s-au adăpat din lacrimile neplânse,/ apoi s-au retras în insomnia/ din memoria cea de toate zilele.” Ca univers mental, ideile platoniciene se pot desluşi în memoria de sine stătătoare a regnurilor: „Iarba îşi pune oasele verzi pe un sentiment migrator,/ izvoarele curg spre inima cosaşilor/ într-un echilibru albastru, sunt vechi inscripții amorțite-n creierul de nisip/ al

pietrei,/ iarba, ca o galaxie, iveşte noi elipse/ pentru sufletele noastre." Memoria este atemporală, fără diegeză consecutivă: „Păstrez în mine viitorul/ ca pe o amintire,/ o să afli totul despre minunile lumii/ ascunse sub o frunză, lumina toamnei este plină de greieri, râde un copil lângă o trestie/ prin care coboară văzduhul în ape adânci." Aducerea aminte poate deveni cumulativă pentru toate reîncarnările posibile: „Nu mai ştiu cât sunt de tânăr,/ memoria a mai făcut şi alte războaie,/ când va veni vremea,/ arde-mi celelalte trupuri,/ cum de iubire nu le-am putut arde,/ pumnul acela de cenuşă,/ nu mai greu decât lacrima iubitei,/ păstrează-l,/ însemnează existența mea în ridurile tale." (Scrisoarea soldatului către mama sa, p. 32 – 33). Memoria este uneori regresivă, devine un reziduu al disoluției entropice, dar este indestructibilă: „Curând, chipul o să ți-l recunoşti/ pe sigiliul de ceară,/ ascunde în memorie mingea, sfoara, cercul,/ rupe nuielele pe genunchi,/ cu ele ai atins lumea pe umeri, sub pleoape se strâng cioburi vechi,/ mâine o să-ți picure/ amfora din ochiul stâng." (Amfora din ochiul stâng, p. 40).

Cel mai de sus nivel al creației este ipostaza de foc, combustia care uneşte tot ce e diferit, neasemănător, incompatibil şi divergent, însă manifestarea ultimă a focului, chintesența unificată o constituie fosforul, focul rece, strălucirea rațională a ideilor pe cale să se reîncarneze în alte forme ale vieții ori să se înalțe la cer. Ca simbol, scânteierea fosforescentă este plurisemantică: poate fi atât lumina inteligenței, efervescența judecăților reci, detaşarea de lucruri, dar şi speranța de regenerare, de renaştere, de reîntrupare a vieții: „Lucrurile se izbesc de umbre,/ în visele copiilor alunecă aripi/ care nu şi-au găsit păsările,/ macul păşeşte-n melancolia după-amiezii./ E atâta linişte încât/ ochiul cel roşu al trandafirului/ se umple de continente/ şi caroserii de automobile/ pe care sunt pictate veacurile viitoare,/ păpădii de sticlă,/ undeva focul îşi lasă/ masca de fosfor/ pentru serbările primăverii,/ copiii adorm legănați de/ balansul lumii pe o ramură de vişin." (*Masca de fosfor,* P. 55).

O altă temă circumscrisă hermeticii mese de smarald este similaritatea macro şi microuniversului, congruenţa dintre sus şi jos, identitatea extremelor şi echilibrul potenţat de memorie între neantul infinit şi spiritul modelator al Genezei. Din acest motiv *ars poetica* a lui Constantin Stancu operează preponderent în planul referentului şi nu al expresiei poetice: „poesia între echilibru şi memorie/ abia se mişcă printre mandibulele visului,/ migrează împreună cu viaţa/ într-o altă zi,/ efemeră asemenea particulelor/ care nu există nici o milionime de secundă,/ dar străbat totul de la un capăt la altul.” (*Poesia,* p. 74). Ideea, forma platoniciană în stare pură coexistă cu ideea întrupată cu „literele de carne” ale „alfabetului imponderabil” arhetipal: „mângâie-mă până când firele mele cărunte/ vor căpăta culoarea dintâi,/ mângâie-mă până când umărul îmblânzit/ îşi arată aripa, mângâie-mă,/ curând voi fi doar cuvânt în braţele tale,/ pe urmă idee…/ Ar trebui să am pentru toate construcţiile/ un fir lung/ la capăt cu inima ta…” (*Umăr îmblânzit*, p. 78). În această perspectivă aripile din titlul volumului de faţă pot fi interpretate atât ca idei pure ce-şi caută pasărea pentru a se întrupa, dar, mai ales, ca forme imperfecte ce tânjesc după zborul suprem spre eternitate: „ Mirele cu trup de păpădie,/ sufli spre el şi se risipeşte-n/ zăpezile neîmplinite, / rămase-n aer, între punctele cardinale de gheaţă./ Vinu-n pahare se preface-n flacără,/ numai pe cer – aripi, în fiecare primăvară se fură miresele, doar oasele lungi/ intră-n oasele nuntaşilor./ numai pe cer – aripi.”(*Numai pe cer - aripi,* p. 86).

Şi ideea balansului universal, pendulului lui Foucault crocean în descendenţa aceluiaşi Hermes Trismegistul se evidenţiază în textura lirică a lui Constantin Stancu, balans ce culminează în incendiu universal: „Cineva râde, cineva plânge,/ un balans e-n lume,/ o pendulă pe marginea mării/ mătură cu braţele valurile,/ resturi de naufragiu, algele, până când, cu o lovitură, sparge soarele-n milioane/ de cioburi arzânde,/ dând foc orizontului, sării,/ infinitului care acum se rostogoleşte prin noi.” (*O pendulă la marginea mării,* p. 91). Balansul cosmic se poate disimula şi în dansul litotic al balerinei ce sfidează diferenţialele perfect geometrice ale divinităţii: „O balerină

intră într-un gheţar,/ trupul ei – un fruct fierbinte - / se revoltă împotriva geometriei,/ gestul uşor, balansul,/ când dansează deasupra vieţilor,/ sunetul înmugureşte în umbra ei,/ apoi/ diamantul pe care dansează/ în inima gheţarului/ deschide-se-va, floare roşie de mac, pulsând.” (*Sunetul care înmugureşte*, p. 100). Un simbol complementar balansului este trandafirul rosacrucian: „Între petalele trandafirului/ oraşe străbătute de autostrăzi,/ acolo memoria îşi caută sens,/ până când/ piaţa de flori e mutată pe acoperişe,/ se vând împreună cu norii şi păsările,/ trandafirul cel negru,/ până când/ în marile magazine de la subsol/ se vinde trandafirul de nisip/ în zilele noastre de naştere,/ la sfârşitul unei zile vom ţine în mâini/ numele său transparent şi uşor/ ca un secol viitor.” (*Trandafirul de nisip*, p. 116).

Mai poate fi amintită şi o temă remanentă, de tip localist cum ar fi castelul Hunedoarei, ursul carpatin ori evocarea lui Horea, abordări ce dau o notă de personalism poeziei lui Constantin Stancu pe care noi o considerăm a fi o lirică de cunoaştere cu o sintaxă poetică de filiaţie preponderent blagiană, însă cu inflexiuni ce amintesc de Nichita Stănescu şi Marin Sorescu, dar şi de acorduri din Baudelaire ori Mallarmé.

În concluzie, sugerez că autorul Constantin Stancu este un poet aflat în plină maturitate, ce ne propune o lirică discretă, echilibrată şi plină de farmec.

Cluj, 27 nov. 2009

Revista „Discobolul”, oct.-nov.-dec., 2010, pp 61-64

Ioan Evu:

Poeme de îmblânzit fiara din om *

După zece ani de la debutul editorial cu *Fructul din fruct*, în volumul colectiv intitulat „Argonauţi”i (Editura Facla, 1988), după lungi ezitări datorate unei autocenzuri interioare ce rezultă din caracterul perfecţionist al personalităţii sale, Constantin Stancu publică la editura Helicon "Păsările plâng cu aripi". Titlul volumului este o metaforă în sine, o definiţie a ars poetica autorului.
Constantin Stancu face parte din stirpea poeţilor pentru care scrierea poemului semnifică un exerciţiu expiator. Sentimentul tragismului existenţial dublat de conştientizarea dureroasă a propriilor limite ontice stau la geneza poeziei sale. Fiecare vers e o ofrandă, un pas spre mântuire, dar şi un prag al cunoaşterii iniţiatice.
Conştient că arta este un apanaj al calităţii nu al cantităţii, poetul haţegan posedă abilitatea de a exprima indicibilul, grăuntele de inefabil al inspiraţiei: „În continentul ivit peste zăpada fierbinte/ în lava ce acoperă urmele paşilor/ în ţipătul stins care abia mai aminteşte de Manole/ în continentul ivit peste alba eternitate/ străbătut de înalta tensiune a mugurilor/ am descoperit un ciob smălţuit de lacrimi/ era acolo prima literă dintr-un alfabet străin” (Alfabet imponderabil)
Există în majoritatea poemelor o permanentă nevoie de comunicare iscată parcă din teama de a nu rămâne nimic neexprimat, nimic nemărturisit, tăcerea poate fi uneori un alter ego al morţii.
Sentimentul iubirii împărtăşite, dar şi gustul trădării, obsesia trecerii şi aspiraţia spre veşnicie îşi află locul fie în poeme de largă respiraţie, concepute simfonic, fie în versuri scurte, axiomatice.
Dacă o bună parte din poeţii generaţiei sale îşi construiesc universul liric pe complicate jocuri lexicale şi spectaculare demolări sintactice, Constantin Stancu este partizanul poeziei trăirii nemijlocite: „Contactul direct cu pământul te încarcă de eternitate”…
Autorul pune mare preţ pe memoria sa afectivă. Odată izbucnită freatic din substraturile fiinţei aceasta poate constitui pretext poetic: „Iubeşte-n mine ceea ce este de iubit/ până mai avem timp/ până mai

avem iarnă/ un vulture se zbate în creier/ un şarpe se târăşte prin vene/ până la inima mea” (Memoria cea de toate zilele)
Decodând vechi inscripții „amorțite-n creierul de nisip al pietrei” deasupra cărora „iarba creşte ca o galaxie”, poetul opune universului aleatoriu al cotidianului un spațiu construit din cuvinte, capabil să ofere speranță. Suficiența agresivă şi atotştiutoare îi repugnă autorului nostru; el preferă îndoiala fecundă ca prag al cunoaşterii şi iluminării. De remarcat abilitatea poetului de a gândi în metafore, versurile au strălucirea adamantină a lacrimilor pietrificate: „Un strop târziu de toamnă m-a străbătut/ s-a prelins de-a lungul caselor/ parcă un ochi mi-a traversat ființa/ greu ca un glonte/ efemer ca un fluture de cripton/ cald precum sângele jertfei.” (Ecou de toamnă)
Fără a râvni la omniprezență orgolioasă în paginile revistelor literare, fără a supralicita editorial – conform sloganului grafoman: „anul şi cartea” – Constantin Stancu îşi tipăreşte volumele la intervale de timp relativ mari. Răbdarea şi tenacitatea, specifice ardeleanului, cu care-şi construieşte universul semantic, îi asigură poetului hațegan o ascensiune constantă pe firmamentul unei lirici esențializa(n)te.
Nimic gratuit, nimic superfluu în discursul său liric. Seriozitatea, aş spune, gravitatea poetului ce trudeşte la scrierea versului – într-un veac „tot mai puțin” – ne trimite cu gândul la înaintaşi iluştri, la texte vechi, la lecturi bine asimilate din varii domenii, tradiționale, moderne sau postmoderne.
Deşi, uneori, de inspirație livrescă, poezia aceasta nu este ezoterică. Dimpotrivă, încearcă, să descifreze un „alfabet al tăcerii”. Pentru că poetul ştie că-n aparenta muțenie a cuvântului scris viețuieşte intact spiritul uman dintotdeauna.
Din perspectivă lirică, semantica scribului are o conotație ironică, depreciativă. Scribul este scriptorul din vechime, cel care „transcrie” rece, sec, depersonalizat, evenimente şi fapte diacronice, pe când poetul este un mesager al sufletului uman, de natură imponderabilă. În poezia lui Constantin Stancu, scribul e întrezărit ca rod/semn al căutărilor şi frământărilor poetice. Prin vers, ca act intuitiv dar şi ca unul de conştiință, spiritul depăşeşte fatum-ul terestricității umane şi transcende spre o lume a esențelor sacre.

"Pomul cu scribi", evocat în poemul liminar al cărții, este arborele ce face să rodească simbolicul fruct al cunoaşterii, cel prin care poetul ia cunoştință despre propria-i trecere, asumându-şi multiple interogații ontologice: „A înflorit pomul cu o mie de scribi,/ toți tineri, purtând în mâini albe coli nescrise,/ pleoapele noastre precum aripile,/ păsări carnivore se rotesc deasupra,/ ieri purtam un nume obişnuit,/ astăzi sunt deja un număr,/ mâine voi fi o culoare"…
Forța de penetrare, cu care poezia se reîntoarce în timp, dar şi înlăuntrul ființei, e impresionantă. Atent la distorsiunile vremii în care viețuieşte, la seismele şi furtunile interioare – fără însă a se lăsa pradă dimensiunilor alienante ale acestora – Constantin Stancu scrie poeme de îmblânzit fiara din om.
Poemul său e o perpetuă privire înapoi dar şi o scrutare îndrăzneață a condiției dramatic-umane. Cu toate acestea, atmosfera degajată este una psalmică. Revolta are surdină. Chiar şi atunci când versul pare supus unor pendulari între real şi imaginar, între certitudine şi incertitudine, sentimentul e unul de împăcare, de acceptare pioasă, hristică a „limitelor" umane: „Am primit totul,// un strop de ploaie în care fusese închis cerul,/ am primit totul plus o mie de ani de pace,/ mi s-a luat totul,/ spălat de vânt printre resturile cetății,/…/ voi muri cândva,/ poate curat ca firul de nisip,/ poate murdar ca bobul de piper"… (Iov)
Poezia este inițiere, revelație, epifanie, iar aspirația spre sacralitate este pentru Constantin Stancu o condiție esențială. El simte permanent o primordială nevoie de protecție patern-divină, fără a aluneca însă în capcanele misticismului… Personajele sau miturile biblice sunt numai pretexte prin care poetul îşi pune în scenă trăirile personale, caută şi găseşte răspuns propriilor sale interogații: „Pe vârful muntelui,/ înconjurat de instinctele vântului,/ de animale sălbatice,/ pregătit să intri în alt veac,/ auzi pulsul stelelor/…/ câteva păsări îți pregătesc memoria/ pentru lipsa de gravitație/…/ acolo, în singurătatea universului" (Avraam)… Lipsa de gravitație sugerează desprinderea de avatarul cotidian şi evadarea în imponderabil, în diafan.
Fără tehnologii lingvistice sofisticate, fără artificii lexicale gratuite, discursul poetic e viu, convingător. Dorința de a se situa prin poezie

deasupra mundanului, într-un spațiu unde cuvintele germinează firesc în lumină, îl defineşte pe Constantin Stancu drept poet orfic.
Preocupat de căutarea fibrelor sale ereditar-ancestrale, el încearcă să recupereze, prin poezie, parte din paradisul dăruit omului la naştere sa.
O posibilă imagine, transfigurată, a poetului şi a misiei sale, este cea a copilului, din poemul-parabolă intitulat "Trupuri care ard": „Un copil ținea pe umerii firavi un adolescent,/ iar acesta ținea pe umerii săi de argint/ un tânăr frumos cu un chip de diamant,/ tânărul ținea la rându-i pe umeri un om matur,/ cu un chip de aur,/ care şi el ținea pe umerii săi pe cel bătrân,/ cu părul atins de vremuri,/ şi toți cei din piața oraşului se mirau/ cum putea un copil să țină pe umeri atâtea trupuri,/ cum puteau picioarele sale firave,/ neînvățate cu mersul adevărat, să aibă atâta putere…”
Din cele concluzionate mai sus şi din versurile citate, s-ar putea crede că poemele lui Constantin Stancu nu au aderență la realul cotidian/social… Vin să invalideze această concluzie eronată poeme ca: *Ştiri lichide, Politicon, Culoarea care se sinucide sau Măcelarul*…
Iată o imagine decupată la modul frust dintr-o realitate nu mai puțin agresivă: „Cu mâinile pline de sânge,/ cu pantofii stropiți de sângele animalului,/ cu haine mirosind a moarte,/ se apropie de calculator pentru ritualul de seară./ Apasă tastele cu tandrețe, ca un pianist, calculează profitul zilnic – țipătul de durere/…/ Lângă carcasa calculatorului, toporul plin de sânge…”
Volumul "Pomul cu scribi" cuprinde 168 de pagini. Mai precis, cât două-trei plachete de versuri! Nefiind împărțit în secțiuni distincte – poemele sunt scrise în perioade de timp şi în „registre” diferite – a trebuit să recurgem la o lectură piezişă a lui… Dar, la urma urmei, opțiunea îi revine autorului şi trebuie respectată ca atare. Fapt ce nu ne împiedică să afirmăm că ne aflăm în fața unui poet în plină maturitate, a cărui evoluție constantă pe verticală e tot mai evidentă.

* Constantin Stancu – Pomul cu scribi (Editura Eubeea)

Ioan Evu în *Cartea consumatorului de poezie*, Editura TipoMoldova, Iaşi, 2013 şi în Revista „Provincia Corvina”,1988, alte jurnale

MĂRIA-DANIELA PĂNĂZAN:

Lirica religioasă a lui Constantin Stancu

Unul dintre poeții religioşi ai poeziei româneşti actuale, Constantin Stâncii, născut la Hațeg în 1954, este considerat de Eugen Evu *,,un poet de înaltă vibrație, atât în poezia modernă, cât şi atunci când scrie psalmi de simțire creştină şi profunzime ecleziastică ... Prin expresia limpede, fără zorzoane inutile aici, poezia lui religioasă caută inocența primordială a izvoarelor cărora ulciorul este inima omului"*[2] . Volumele sale de poezii respiră intens iubirea față de Dumnezeu îmbrăcată în forma rugăciunii, fie că vorbim despre *Păsările plâng cu aripi* (1998), *A privi cu ochii inimii: poemele roadelor* (2002), *Pomul cu scribi* (2006) sau *Greutatea gândului nerostit* (2012).

,,Sunt mai mult decât poezie în sine, sunt patria în care poți trăi cu Dumnezeu''' spunea Constantin Stancu analizând *Psalmii* lui Paul Aretzu. E o definire poetică ce se pretează operei sale. începuturile stau sub semnul Cuvântului rostit, în formă clasică, având ritm, rimă şi măsură nu doar a versurilor ci şi a Ideii pe care o transmite cititorului de la primul şi până Ia ultimul cuvânt al volumului. *Dragoste de Isus,* primul text din volumul *A privi cu ochii inimii,* este crezul poetic al autorului. Cuvântul este viu, trăieşte perpetuu în noi şi dincolo de noi. Pentru că noi suntem ai lui Dumnezeu, chemați să mărturisim Adevărul, iar Adevărul ne va face liberi, de aceea scriem şi ne lăsăm cuprinşi de Dragoste de Dor de Divinul din noi. Mântuitorul

---

[2] Apud Eugen Evu, în *Harfele Harului. Antologie de poezie creştină,* cap. *Constantin Stancu,* pp. 118-119

este prezent etern în sufletul celui credincios. Şi Constantin Stancu crede. El crede cu adevărat în puterea mântuitoare a Cuvântului versificat tainic, în limba Dragostei, care *toate le crede, toate le suferă, toate le nădăjduieşte...: Dragostea e semnul venit de sus,/ Ea nu are umbră, nici pată,/ E ruptă din Cuvântul Isus/ Ți se deschide toată.../ / Dragostea acoperă totul, toate,/ Dragostea este credință deplină,/ Dragostea plutind peste ape/ Ca pasărea de cer şi lumină...* Eternitatea credinței în Isus este stâlp de sprijin pentru actul poetic dedicat Celui ce este Lumina lumii, este cărarea veşniciei sufletului credincios: *O, în Isus este Chipul nevăzut/ Al Dumnezeului Cel Tare,/ E chipul ce veşnic nu moare,/ Acolo-i Lumină şi-o eternă Cărare...* Puterea mântuitoare a învierii este un leitmotiv în poetica Iui Constantin Stancu. încrederea deplină în mântuirea sufletului, în Logosul creator a toate şi dătător de viață este deja un reazăm al gândului pe coardele sufletului vibrând iubirea față de Dumnezeu. *Suprema rostire* este poemul ce exprimă cu tărie, precum la Ioan Alexandru, credința în Isus ca un garant al eternității în viziune creştină. Asocierea miraculoasă între *în vie* şi *învie* este o imagine metaforică a Grădinii edenice, dovadă a unui vizionarism poetic exprimat în cuvinte simple, dar niciodată simplist, ci extrem de convingător: *Cine crede, dar, în Isus cu tărie,/ Simplu, cu putere şi desăvârşit,/ Cina va rămâne cu Isus în vie,/ Trăi-va, deci, veşnic, fiind iubit*...în poemele religioase ale lui Constantin Stancu, tot ce aparține câmpului semantic al credinței nou-testamentare, este scris cu majusculă, semn nu doar al iubirii creştine profunde a unui cunoscător, ci şi al admirației față de textul biblic şi personalitatea copleşitoare a Iui Isus. Evocarea unor momente sau scene biblice este sublimă, prin simplitatea ei, şi profundă prin mesajul transmis. Textele marcate de simboluri biblice creează un univers religios în care te regăseşti de la prima lectură: te vezi dimpreună cu poetul în Grădina Ghetsimani, te învălui în Lumina sfântă a învierii, te opreşti cugetând la *Vestea Bună,* pentru că îndemnul este adresat tuturor: *Spuneți lui Ioan, spuneți tuturor/ Spuneți ce auziți, ce vedeți,/ Se adună martori în acelaşi nor/ Căci iubirea, iată, n-are preț.../ Orbii îşi recapătă vederea,/ Cei bolnavi sunt curățiți,/ E semn câ-i aproape învierea,/ De*

Isus. cu adevărat, iubiți... Isus nu-iprilej de poticnire,/ Isus dă de veste, ne învață/ Să ne-mbrăcăm în nemurire/ Cu lină lumină, pe față... învierea şi Credința sunt temele preferate ale poetului, completate *stricto sensu* de tema Iubirii şi tema prezenței Duhului Sfânt în lume, cu tema Răstignirii sau a Botezului. De fapt, ele se aflǎ într-o comuniune deplină cu sufletul chemat de Cuvântul ce exprimă Adevărul. Căutarea poetică este o modalitate de a intra în comuniune cu Dumnezeu, de-a exprima eternitatea ființei prin arta religioasă fie explicită, fie implicită. Pentru poet, versurile trăiesc deplin în Cuvântul cu putere multă, sunt expresii ale divinului din noi chemat să ne (în)duhovnicească sufletul călător în trup şi în lume, în drumul său spre Rai: *Un trup, un templu, o iubire/ Lumină, Cuvânt şi-nviere,/ Să intre-n neputrezire/ Sufletul ce nu mai piere.*

Naşterea Mântuitorului este o altă temă poetico-biblică preferată de poet în Drumul său spre împărăția lui Dumnezeu. Frumusețea tară seamăn a Sărbătorii de Crăciun, Bucuria Naşterii, Vestea cea Bună ce ne-a venit în Lumină ca să credem în sensul vieții noastre călătorind spre înviere, toate sunt purtătoare ale expresiei divinului din om: *E atâta frumusețe~n noapte,/ îngerii cântă, copiii au parte/ De-o sărbătoare mult prea mare,/ De o Naştere mai presus de altare,/ Şi vezi prin Ceruri blânda Cărare.../ E bucurie nesfârşită pe pământ,/ S-a născut Isus, Pruncul cel Sfânt,/ E atâta frumusețe şi îndurare,/ Pe pământ e vie sărbătoare.*

Volumul *Pomul cu scribi* (dedicat soției) este o capodoperă a genului. Revenind la studiul lui Eugen Dorcescu despre poezia religioasă, volumele poetului Constantin Stancu se pretează interpretării evidente despre poetica dedicată Celui ce este Lumina lumii: *""Ideea, mesajul poeziei mistico-religioase, este existența întru mântuire; Definiția omului, potrivit perspectivei existențiale propuse de o atare poezie, se cuvine, cred, reținută cu deosebire. Anume, după opinia noastră, omul este ființă întru mântuire, nu „ființă (existență) întru moarte" („Dasein - zum - Tode", Martin Heidegger). „Atitudinea" sa nu are nimic de-a face nici cu pesimismul nici cu optimismul, în înțelesul curent al acestor termeni, fiindcă, pe de o parte, omul duhovnicesc nu speră oricum, în maniera optimiştilor naivi, ci speră* ***ştiind;*** *iar pe de*

altă parte, spre deosebire de pesimişti, el acceptă că există salvare pentru suflet."[3]

începând de la acest volum, apărut la Editura Eubeea în 2006 şi până azi (în 2012), drumul poetic al lui Constantin Stancu e propriu şi rară de nicio tăgadă - profund religios. Dacă în scrierile anterioare, religiozitatea sa putea fi comparată cu a lui loan Alexandru, a lui Traian Dorz sau a lui Vasile Militaru, cu acest volum descoperim o poezie religioasă imanentă, revelatorie, în care sufletul poetului, mistuit de flacăra credinţei, se (re)găseşte mereu şi mereu în ipostaza unui psalmist creştin (sper să-mi acceptaţi această exprimare). El laudă divinitatea şi transmite permanent credinţa în izbăvire (mântuire). *Pomul cu scribi* este metafora deplină a scriiturii. A scriiturii religioase, în cazul de faţă. *Pomul cu o mie de scribi,/ toţi tineri,/ purtând în mâini albe coli nescrise* este expresia deplină a cunoaşterii poetice răsărind din Pomul cunoaşterii, aşternând cuvinte pline de sensuri *pe muntele acesta născut de alba zăpadă,* în care există *un alfabet al tăcerii,* literele curgând înspre şi din inima celui care crede cu adevărat în arta scrisului, în arta cuvântului (ne)rostit, (ne)scris, dar spunând Totul. Sensurile profunde ale metaforei scribilor care se regăsesc, împreună, în *pomul* ideilor, a cunoaşterii, a iubirii de Cuvânt, ne pot depăşi cunoaşterea şi înţelegerea, expresia cuvântului fiind totală. *Să credem în tăceri* este îndemnul poetului deoarece, tăcând, poţi auzi rotirea Cuvintelor în constelaţia cunoaşterii primordiale din Grădina edenică. Scribul se află acolo unde îi este menirea, în Pomul cel lăudat din mijlocul existenţei lumilor, din care o dată ce ai gustat nu mai poţi ieşi/ scăpa fără a rosti Cuvântul dătător de speranţă şi exprimând sensul adevărat al vieţii acesteia: calea spre mântuire, imaginea albului pur, a transparenţei fulgilor de nea căzând printre noi, oamenii, precum ideile printre cuvintele unui poem/ volum, este o constantă a viziunii poetice a lui Constantin Stancu. Folosirea acestei cromatici este un mod de-a exprima inefabilul în

---

[3] Eugen Dorcescu, *Poetica non-imanenţei,* Editura Palimpest, Bucureşti, 2009, p. 69

cuvinte, de a sugera puritatea ființei în toată existența ei pe acest pământ, călătorind înspre eternitate, înspre mântuire. Regăsirea ființei, renăscute din potopul primordial, este emblematică: *Ninge peste pomii înfloriți,/ e o ninsoare pentru alți oameni, din alt veac,/ securea şi cuvântul din rădăcina pomilor fac prima mişcare,/ o zbatere uşoară ca un începui de naştere/ şi totuşi ninge peste chipurile noastre eterne,/ undeva este o corabie veche, din lemn de goferj trecută prin potop,/ care îşi aşteaptă catargul în plină ninsoare...* Cromatica albă predomină până la obsesie, până la eter. Totul e cuprins în farmecul albului, în esența sublimă a mirajului pe care-1 poate oferi doar o întindere nesfârşită de zăpadă, care te îndeamnă la meditație şi reverie. Până şi tema morții este îmbrăcată într-un alb miraculos, semn al îngeririi, al aripilor de înger care duc în zbor Cuvântul întru eternitate. La moartea scribului nu poate decât să ningă cu fulgi de aripi îngereşti adeverite de eternitatea sufletului.
Unele reminiscențe stănesciene regăsim în paginile acestui volum, dovadă fiind şi un poem dedicat lui Nichita Stănescu. *Soldatul şi pasărea,* poemul stănescian, este parafrazat în poemul *Inima soldatului.* La Constantin Stancu, pasărea rămâne alături de soldatul ce căuta mântuirea şi Cuvântul, zborul ei este înfrânt de golul din inima soldatului (care nu e altul decât o metaforă a scribului/ poetului) pe care ea, pasărea (ideea, cuvântul, inspirația, rugăciunea, alegeți ce doriți şi ce credeți că se potriveşte filtrării poemului prin propria dmv. Existență) pe care ea este chemată, precum cei aleşi, să-1 umple, să-1 lumineze, să-1 biruie prin bucuria nespusă a Cuvântului divin:
Soldatul avea şi el un gol în inimă,/ a fost adus în grabă un sentiment şi s-a pus în pieptul tânărului,/ a venit o pasăre şi s-a aşezat în golul din inima lui/ de soldat, între toate acestea era un loc liber prin care/ am zărit umbra lui Dumnezeu alungindu-se pe/ umerii mei, pe tâmpla mea... Asemenea se poate alătura stănescianului *Ea era frumoasă ca umbra unei idei...* cu *...ea era frumoasă deşi nu putea vedea aceasta,/ se născuse în palmele lunii,/ vorbeşte din oglinda zilei,/ îi arată cămaşa de mire...;* eternul feminin este ipostaziat în eterna aşteptare a Mirelui, precum în Cântarea Cântărilor...

Purificarea sufletească este o altă temă preferată de Constantin Stancu. în acelaşi alb imaculat şi parfumat de crinii înfloriţi în poetica sufletului sensibil(izat), regăsim pocăinţa ca expresie fidelă a credinţei neţărmurite în înviere, în nemurirea sufletului fremătat şi frământat de îndoieli lăuntrice dar şi purificat prin suferinţă: *am primit totul,/ un strop de ploaie în care fusese închis cerul/ am primit totul plus o mie de ani de pace,/ mi s-a luat totul,/ spălat de vânt printre resturile cetăţii,/ dormind cu tâmpla de piatra de la facerea lumii,/ picurată cu untdelemnul tăcerii,/ voi muri cândva,/ poate curat ca firul de nisip,/ poate murdar ca bobul de piper,/ poate nu voi muri,/ acolo pe resturile lumii mă vor îmbrăţişa/ crinii şi iarba.* Intr-o deplină armonie cu albul imaculat, ca simbol al purificării, găsim tema muţeniei, a tăcerii, dar o tăcere care nu sperie, ci care caută şi înţelege liniştea şi comuniunea cu divinul. Vorbind prea mult, e posibil să nu-L mai auzim pe Dumnezeu. Tăcerea, metaforă a muţeniei, a lipsei dezacordurilor stridente, agasante, este preferată oricăror alte forme de comunicare. Scribul este tăcut, el îşi înţelege sensul şi rostul scriind cuvinte (de)pline şi grele de sensuri şi nu rostind cuvinte goale... In textul intitulat chiar *Purificare* regăsim aceste convingeri în adresarea - rugă către divinitate: *Ai îndepărtat de la mine secunda cea murdară de om/ cu o ramură de brad verde,/ am fost spălat la naştere de tăcerea muntelui,/ purificat în templele succesive ale gerului,/ doar cu o privire vei îndepărta de la mine/ inima ce o port în afara trupului,/ inima cea albă, ca un semn al zăpezii, ca aură de frig...* De altfel, asocierea purificare - alb imaculat/ zăpadă/ nea/ crini/ lacrimă/ retină/ ochi/ argint/ flori de cireş ... este constantă, prezentă în aproape toate poemele re(descoperite), ca o taină dezlegată a cunoaşterii, în *Pomul cu scribi.* Poetul se regăseşte pe sine într-un *Zbor alb,* în care căderea abundentă a fulgilor *este un fel de împăcare cu bunul Dumnezeu,* pe când *zăpada ardea intens, mistuitor,/ într-un alb inflamabil,* deoarece în opera lui *cuvintele plâng cu timp.* Acest Iov modern, posibilă dedublare a eului liric, ţinteşte un proces de catharsis menit să recreeze universul spiritual poetic, care curge prin *inima clepsidrei, atins de* alb: *ce greşeală să nu te laşi atins de alb,/ cuvântul din fiinţa ta se va face alb...* Poetul îşi aşează sufletul *pe cheia de la intrare,*

într-un fel de *parusia* încărcată cu o *zăpadă de inimi,* lângă *mâna lui Iisus pregătită să bată...* Aşadar, Pomul cu scribi este cunoaştere, binecuvântare, purificare şi rugăciune: *scrie-mă, Doamne, repede, pe ceva, scrie-mă, nu/ refuza poemul care sunt,/ chiar la vârful degetelor Tale...* Iar dacă zăpada e umbra iubirii, Poetul e Scribul ce rămâne veşnic în cunoaştere... El ne tălmăceşte Cuvântul revelat şi ni se (re)mărturiseşte din ipostaza Celui care crede în Lumina Lui... *Greutatea gândului nerostit* ne aduce în atenție o metaforă extraordinară, pe care nu-mi amintesc să o mai fi întâlnit la alți scriitori până în prezent, metafora depozitului de fluturi din Babilon. Fluturii (de noapte), numiți şi falenă, sunt *un simbol al sufletului în căutarea divinului şi mistuit de iubire mistică asemenea fluturelui care-şi pârleşte aripile la flacăra în jurul căreia zboară. Această temă este laitmotivul literaturii mistice persane.* (...), fluturii sunt un *Simbol al unei umanități care visează să-şi ia zborul spre piscurile înalte ale iubirii şi care se roagă fierbinte, în noaptea rece, să capete aripi*[4]. Depozitul este o comoară. Pentru Poet, comoara este Cuvântul pe care-l mânuieşte, precum un meşter priceput. Constantin Stancu îşi făureşte un depozit de fluturi/ de cuvinte sacre, care purifică. Babilonul este cunoscut îndeobşte ca un loc al amestecului de limbi, pe care Dumnezeu 1-a făcut posibil ca semn al puterii Sale. Iar dacă Nabucosodor a construit Babilonul, Dumnezeu a îngăduit una dintre minunile lumii: grădinile suspendate din Babilon. îmi imaginez depozitul de fluturi din aceste Grădini ale Semiramidei ca un loc de refugiu pentru cei care trăiau în plan spiritual, dincolo de hărmălaia şi mizeriile lumii. Metafora aceasta, unică şi relevantă pentru opera lui Constantin Stancu, este relaționată cu ideea suferinței: *Cel care înțelege suferă cel mai mult,/ ce rost de cuvinte cu ramură de spini.* înțeleptul, Poetul, Scribul, Omul din cetate sunt expresii ale suferinței asumate conştient, şi totuşi, în vacarmul lumii moderne însingurate, *abia dacă mai putem crede că avem un loc/ în depozitul de fluturi...*

---

[4] Jean Chevalier, Alain Gheerbrant, *Dicționar de simboluri, Voi. 2, E-O,* Editura Artemis, Bucureşti, s.a., p. 60

Frumoase foarte sunt poemele care se resimt de ecou profund stănescian. Fie că se numesc *Poetul şi pasărea,* fie că se definesc ca *Trecere* prin *Memoria violet,* versurile respiră adânc în suflul poetic al celui care s-a transformat pe sine într-y« *continent pregătit să suporte/ greutatea gândurilor mele/ nerostite...* Versurile acestea, care dau şi titlul volumului, poartă în ele amprenta unei conştiinţe lucide şi detaşate care trăieşte credinţa şi sacrul în deplinătatea lor. Şi iubirea, acest sublim sentiment omenesc, este sacralizată la Constantin Stancu şi respiră privită departe *în ochi de porumbiță,* fiindcă *aşa începe totul..:,* tonul este blând, senin, proaspăt cules *din ochii porumbiței* din *Cântarea Cântărilor,* transfigurată probabil pe o terasă din Grădinile Semiramidei, lângă depozitul de fluturi al Babilonului...

Trei sunt treptele *trezviei* poetice la Constantin Stancu: *Intrarea în psalm, Poemul şi Călătoria.* Rostul poetului este revelat în taine pe care rândurile de față au încercat să le dezlege însă pe măsură ce ele păreau a fi descoperite erau adâncite, de fapt, şi mai mult... Odată creat, Poemul îşi urmează călătoria spre inima iubitorului de cuvinte, care poate să se umple de divin, să se îndumnezeiască într-un *Ecou de psalm,* poemul ce preaslăveşte divinitatea şi frumusețea fără de seamăn, chiar de neînțeles, a comuniunii omului cu Dumnezeu. Rugăciunea este rostită în şoaptă, la vremea dimineții şi la vremea înserării, însoțită permanent de textul biblic, cunoscut în profunzimea lui de către Scrib (Autor): *Numai Tu, Doamne, inima o ştii/ Numai Tu îmi cunoşti gândul,/ Mi-ai dăruit clipe curate, mii,/ Ai altoit în sufletu-mi Cuvântul.../ Nu mă pot abate de pe dreapta Cale,/ Mâna Ta mă conduce prea vie,/ Sunt chemat în lucrările Tale,/Mă binecuvântezi în har şi veşnicie...*

În Revista „Discobolul" nr. 184-185-186/2013, pp. 194-200 şi analiza *Poezia religioasă românească. O istorie comentată*, Editura CronoLogia, Sibiu, 2013. pp. 382-391.

Note biobiliografice

- Numele : Stancu
- Prenumele: Constantin
- Data şi locul naşterii: 02 noiembrie 1954
- Domiciliul: Hațeg, Județul Hunedoara, România.
- Studii: Facultatea de Drept Cluj Napoca, 1988
- Starea civilă: căsătorit cu Rodica Stancu
- Ocupația actuală : consilier juridic. Vechime în muncă peste 40 de ani.
- Membru al *Uniunii Scriitorilor din România*, Filiala Alba-Hunedoara din anul 2009.
- Redactor al revistei „Nova Provincia Corvina" – Hunedoara în perioada 2001 – iunie 2010.
- Redactor al revistei „Contraatac" – Adjud, redactor şef: Adrian Botez.
- Activitate literara:
- Debutul publicistic: septembrie 1981 (concomitent). Genul: poezie. Publicația: „Braşovul literar şi artistic „ – 1981; Revista „Orizont" – Timişoara, cu o prezentare de scriitorul I.V. Martinovici.
- Debutul editorial: Timişoara: Editura Facla, 1988 – editor d-ul Eugen Dorcescu, cu volumul *Fructul din fruct* – poezie, în antologia *Argonauții*.
- Colaborările literare: „România Literară„; „Transilvania"; „Luceafărul"; „Orizont"; „Vatra"; „Orient Latin"; "Provincia Corvina"; „Ardealul Literar şi Artistic"; „Semne"; „Arca"; „Opinii Culturale"; „Obiectiv"; „Observator"– Munchen; "Cariatide"; „Reflex"; „Unu"; "Viața de pretutindeni";

„Citadela”; „Discobolul”; „Contraatac”; „Vatra Veche”; „Algoritm Literar”; „Viața Românească”. „Boema”; „Feed Back”; „Astra blăjană”; „Sintagme literare”.

- Revista electronică „Agero „ – Germania, redactor Lucian Hetco.
- Revista electronică „Rețeaua Literară”.
- Revista „Ex Libris” – Biblioteca Județeană „Ovid Densuşianu” Deva.

- **Publicații**

Cărți pe suport de hârtie

6. *Fructul din fruct* – în Antologia „Argonauții”, Timişoara: Editura Facla – 1988, redactor şef Eugen Dorcescu – debut.
7. *Păsările plâng cu aripi* – poezie, Timişoara: Editura Helicon, 1988, editor Ioan I. Iancu, antologie personală incluzând volumele: „Crini de nisip”; „Păsările plâng cu aripi„; „Dincolo de retina apei”- 122 de poeme.
8. *A privi cu ochii inimii (Poemele roadelor*) - Deva: Editura Polidava, 2002, Colecția revistei „Provincia Corvina „ - redactor de carte Eugen Evu, poezie creştină.
9. *Pseudo-Imobiliaria* - *Afacerile lui Dumnezeu cu omul,* (eseu) Bucureşti: Ed. Carpathia Press - Bucureşti, eseu.
10. *Pomul cu scribi* – Timişoara: Editura Eubeea, 2006 - antologie de versuri perioada 1983 – 2006, peste 100 poeme, coordonator editorial d-na Nina Ceranu.
11. *Ecou de psalm* – secțiune în cartea de antologie de poezie creştină *Harfele Harului*, Deva: Editura Corvin, 2007, redactori Eugen Evu şi Ion Urda, în colecția Biblioteca „Provincia Corvina”.
12. *Poetul la castel* - cronică, eseu despre opera poetului Eugen Evu –Vulcan: Editura Realitatea Românească, 2010, consilier editorial Ştefan Nemecsek.

13. *Arhivele de la Hațeg: de la Neantia la Vâltoarea Sufletelor* - antologie neterminată despre operele scriitorilor din Haţeg, sau care au scris despre Haţeg – Vulcan: Editura Realitatea Românească, 2010 (carte premiată de Uniunea Scriitorilor din România, Filiala Alba-Hunedoara, preşedinte Aurel Pantea).
14. *Pe masa de operație*, roman, Râmnicu Sărat: Editura Rafet, 2011, director Constantin Marafet (carte premiată la concursul internațional Titel Constantinescum, ediția a IV-a).
15. *Dictatura toleranței la Ştefan Nemecsek*, evocare, Târgu Jiu: Editura Măiastra , 2012.
16. *Greutatea gândului nerostit*, poezie, Vulcan: Editura Realitatea Românească, 2012.
17. *Cu fantezia pe fantezie călcând,* poezie, Sibiu: Editura Cenaclul de la Păltiniş, 2013.
18. *Eteminanki (Ultima săptămână),* poezie, Sibiu: Editura CronoLogia, 2014.
19. *Lecția de umor şi viață în opera lui Radu Igna,* (istorie literară) Sibiu: Editura Cronologia, 2014.

Cărți în format electronic

1. *O călătorie cu Dumitru Hurubă în ținutul zăpăciților de tranziție (Lecturi de umor în vremuri triste*), iulie, 2010, cronică, eseu despre opera scriitorului Dumitru Hurubă, ebook – pe internet la www.scribd.com, sau www.costyconsult.wordpress.com.
2. *Lecția discretă de umor şi viață în scrierile lui Radu Igna din Hațeg*, iulie, 2010, ebook – pe internet la www.scribd.com, sau www.costyconsult.wordpress.com.
3. *Arhivele de la Hațeg: de la Neantia la Vâltoarea Sufletelor*, o antologie neterminată despre operele scriitorilor din Haţeg, sau care au scris despre Haţeg – ebook, septembrie, 2010, pe internet la www.scribd.com, sau www.costyconsult.wordpress.com .

4. *Epistolă cu pană de înger din ținutul Hunedoarei* – scurtă antologie neterminată despre operele scriitorilor din județul Hunedoara – ebook, decembrie, 2010, pe internet la www.scribd.com, sau www.costyconsult.wordpress.com.
5. *Apocalipsa poate începe pe strada Ciprian Porumbescu* (ziceri despre operele cărturarului Artur Silvestri) – ebook, aprilie 2011, pe internet la www.scribd.com, sau www.costyconsult.wordpress.com.
6. *Abisul de lângă noi sau O călătorie inițiatică alături de Eugen Dorcescu*, mai, 2010, cronică, eseu despre opera poetului Eugen Dorcescu – pe internet la www.scribd.com, sau www.costyconsult.wordpress.com .
7. *Poet de bunăvoie*, ebook, august, 2010, cronică, eseu, despre opera poetului Ioan Evu, ebook – pe internet la www.scribd.com, sau www.costyconsult.wordpress.com .
8. *Dictatura toleranței la Ştefan Nemecsek*, noiembrie,2010, cronici, note literare despre opera lui Ştefan Nemecsek, ebook – pe internet la www.scribd.com, sau www.costyconsult.wordpress.com .
9. *Cucerirea labirintului*, noiembrie, 2011, cronici, note literare despre scriitori români sau străini, texte de ieri pentru mâine, ebook – pe internet la www.scribd.com, sau www.costyconsult.wordpress.com.
10. *Aventura unui provincial pe cerul patriei: Constantin Marafet*, mai 2011, cronică, note literare, ebook – pe internet la www.scribd.com, sau www.costyconsult.wordpress.com.
11. *Ceasurile vechi bat mereu ura unu* (Adrian Botez şi literatura exilului în patria sa, limba română), cronici, note literare, texte despre opera lui Adrian Botez, octombrie 2011, ebook – pe internet la www.scribd.com, sau www.costyconsult.wordpress.com.
12. *Dimineața unui poet din oficiu* – Note literare la scrierile poetului Ioan Barb, ebook , februarie 2012– pe internet la www.scribd.com, sau www.costyconsult.wordpress.com.

13. *Nordul din poem la Dorina Brânduşa Landèn,* cronică, note literare, la cărțile poetei Dorina Brânduşa Landèn, ebook, noiembrie, 2012 - pe internet la www.scribd.com, sau www.costyconsult.wordpress.com.

- Redactor revista electronică de cultură, literatură şi teme practice: „*costyabc- hatzegworld, câteva cuvinte ca semn*" , pe www.costyconsult.wordpress.com.

- Membru „Rețeaua literară „ din octombrie 2009 – blog personal Constantin Stancu, coordonator Gelu Vlaşin, România.
- Cont Facebook, Costash Stacon
- Colaborator la revista Agero – Stuttgart
- Redactor revista „Contraatac" – Adjud, redactor-şef: Adrian Botez

Alte referințe critice:

- Eugen Dorcescu - Revista „Reflex" nr. 1-6 /2010 – Reşița

„Poezia lui Constantin Stancu, bine reprezentată, în întregul ei, de volumul antologic *Pomul cu scribi*, Editura Eubeea, Timişoara, 2006, are, drept strat semnificativ şi generativ bazal, transfigurarea, în accepțiunea biblică, nou-testamentară, a termenului. Lumea, în întregul ei, de la minerale la ființele vii, de la un orizont la celălalt şi de la cer la pământ, este, pentru ochiul inimii, pentru ochiul poetului (şi devine, pentru cititor, la contactul atent cu textul) altfel decât pare a fi, la prima vedere, continuând să fie, pentru simțuri, afect şi rațiune, ceea ce este ea în aparență. Această uimitoare şi minunată schimbare la față se petrece, desigur, sub puterea şi lucrarea tainică a harului, care, în fond, dezvăluie profunzimile existentului, transformând ceea ce este imediat perceptibil (lumea fizică) în semnificant al marelui şi misteriosului semnificat metafizic…".

- Dumitru Hurubă – „Orient Latin”, nr. 3, decembrie 1999.

„ … poezia lui Constantin Stancu este una în universul căreia nu se pătrunde uşor, mai de grabă aş spune că avem de a face cu o creaţie modernist-filozofică ceva mai greu accesibilă, însă o dată descoperit codul, satisfacţia întâlnirii cu adevărata poezie o simţim ca pe o victorie prefect compensatoare”.

- Ladislau Daradici – epistolă de prieten pentru revista „Orient Latin” – 2012.

„Remarcabil este, în cazul romanului ***Pe masa de operaţie***, rotunjimea şi relativa autonomie a părţilor, dincolo de cele trei planuri narative (şi care nu pot fi separate), secvenţele care compun istoricul bolii, povestea orbului Ilie sau destinul dramatic al celor cinci scriitori fiind foarte bine conturate. Prozatorul evită poetizările inutile şi nu-şi propune nici o clipă să fie, cu tot dinadinsul, un stilist. Luciditatea ideilor şi sinceritatea simţirii fac din aceste frumoase poveşti o triplă parabolă existenţială”.

- Dumitru Hurubă, Revista „Vox Libri” - editor Biblioteca Judeţeană „Ovid Densuşianu” Hunedoara – Deva nr. 1/2010.

„Cu conştiinţa împăcată spun că încă un poet român a fost nedreptăţit de timp şi de conjunctura politico-comunistă, când valorile se cerneau prin sita unei cenzuri mânuite cu destulă abilitate de indivizi care, eventual,erau apreciaţi activişti de partid, dar nici într-un caz pricepuţi într-ale literaturii. Având „origine sănătoasă”sau profesii paralele cu creaţia artistică, acei diriguitori-călăi ai culturii, de fapt, au hotărât printr-o simplă semnătură – deseori cam hieroglifică – soarta multor oameni-creatori.

Că poetul Constantin Stancu a fost, din acest punct de vedere, o victimă este mai presus de orice îndoială, iar acest prim volum de versuri cu un titlu-metaforă: (*Păsările plâng cu aripi*, Editura Helicon, Timişoara, 1999) poate dovedi oricând şi oricui că autorul cărţii vine să adauge grupării de poeţi hunedoreni încă un nume care nu poate fi şi nu trebuie ignorat…”.

- Lörinczi Francisc-Mihai, în revista „Astra blăjană” nr. 1/2014 (Hemografie abisală pe harfa revelației), p. 51

„Mă opresc asupra unei poezii care m-a prins în mrejele sale, intitulată *Domnul pe un zid făcut la cumpănă*, miresme lirice din arborele biblic Amos 7:7. Cum ne măsurăm fiecare zidul pe care îl construim? Este el drept sau strâmb? Cuvântul lui Dumnezeu este cumpăna cu care ar trebui să ne verificăm zidul pe care îl creştem, fiecare după putință, ca pe un aluat lăsat la dospit, pentru a fi pus apoi în cuptor şi de a da pâinea gustoasă, după ardere în cuptorul vieții: *Pe un zid făcut la cumpănă, / Pe un zid ce nu mai cade, / Stă Domnul şi ține în mână / Cumpăna vie, ce tainic mai arde...”.*

- Petre Rău, în Revista „Boema” nr. 7/2014 (Rostirea până la capătul lumii), pp.12-13

„Am întâlnit o serie de poeme remarcabile, şi mă grăbesc să menționez câteva: “Istorie”, “Pământ şi gigabytes”, “Sfârşitul lumii”, “Camere melodioase pentru scribi”. Am constatat totodată şi faptul că avem de-a face cu o titulatură a poemelor a cărei cheie nu am putut-o desluşi decât după parcurgerea completă a volumului. Dar poate că asta a fost şi dorința autorului, să fie un pic mai ermetic, ceea ce, nu pot să nu recunosc, în poezie prinde adesea. În plus, am remarcat şi utilizarea unor note de subsol (obsesie a autorului pentru claritate?), mai rar folosite în poezie”.

SUMAR

Pomul cu scribi
Trupuri care ard
Unitatea de măsură
EL
Cămaşa poemului
Când măgarul sălbatic va vorbi
Călătoria
Schimbarea inimii
Cărătorul de bagaje şi black hole
Crucea de carne
Pete de sânge pe un cuvânt
ea
Japonia
Trupul
Revelație
Maşina de făcut timp
Zero şi unu
Simplitate
Nu striviți iarba cu tălpile…
EL
Fără titlu
Ținta de hârtie
Munții
Ştergerea memoriei
Vise
Viața
Poemul se scrie singur
…politicon…
Scriere
Proprietate
Labirint vertical
Imposibila întâlnire

Greutatea gândului nerostit

Etemenanki (Ultima săptămână)

Alte poeme

Note literare

Câteva cuvinte despre cărțile scrise de Constantin Stancu

prof. dr. Adrian Botez

FĂRĂ DE SCRIBUL-POET-CU-REVELAȚIE, NU EXISTĂ MÂNTUIRE: „*ETEMENANKI (Ultima săptămână)”*, de CONSTANTIN STANCU

Olimpia Berca:

“Greutatea gândului nerostit”

Ladislau Daradici:

DESPRE TRUP ŞI NU NUMAI
(sau elemente de lirică experiențială în poemele lui Constantin Stancu)

George Holobâcă

Constantin Stancu, *Păsările plâng cu aripi*, sau masca de fosfor a existenței

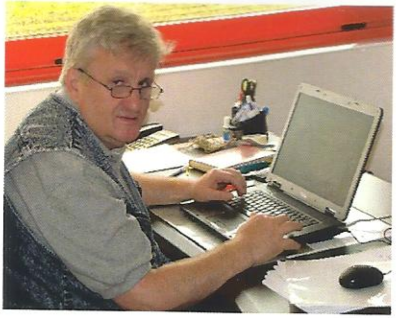
Ioan Evu:

Poeme de îmblânzit fiara din om *

MĂRIA-DANIELA PĂNĂZAN:

Lirica religioasă a lui Constantin Stancu

Note biobiliografice

Poesia nu rezistă nămolului din adâncul râului
precum puietul de peşte,
dansul ei între cuvinte nu se ridică la puterea peştilor
abisali
care transformă 100 % întunericul în lumină.
Poesia între echilibru şi memorie,
îşi caută simetria în mandibulele iluziilor,
migrează spre o altă viaţă, din altă zi.

Efemeră asemeni particulelor care nu există
nici o milionime de secundă, străbate totul
de la un capăt la altul...

978-606-8510-60-6

Colecția
GALAXII LIRICE